Poštnina plačana v gotovini

Cena Din 1·-

Slovenski dom

Štev. 295. V Ljubljani, petek 30. decembra 1938. Leto III

Novoletna poslanica predsednika angleške vlade Chamberlaina pravi:

Mirovni uspehi v letu 1938 ne dajejo povoda za črnoglednost in za misel o skorajšnji vojni

London, 30. dec. o. Angleški list »Home and Empire« objavlja novoletno poslanico predsednika vlade Chamberlaina konservativni stranki. V njej pravi med drugim tole: Naše orožje nas pooblašča, da izjavimo, da zahtevamo prijateljstvo z vsemi narodi in državami. Pristajamo v duhu na pametno sodelovanje, toda nikdar se ne bomo uklonili pred silo.

Sklenjuč se na dogodke v letu 1938 Chamberlain odločno zavrača misel, da je vojna neizbežna in da je zdaj edina naloga Anglije, da se pripravlja na vojno. Anglija upa — in to upanje ji je tudi cilj, — da se bodo mednarodna vprašanja mogla rešiti v duhu pomirljivosti in sodelovanja. V svoji čestitki Chamberlain dalje poudarja, da ni nikdar verjel, da je ta naloga lahka. Toda zdaj je lahko ugotoviti, da dosedanji uspehi ne pomenijo samo pobude za nove napore, pač pa predstavljajo tudi važen stvarni prispevek k zboljšanju mednarodnih odnošajev.

Chamberlain nato poziva konservativno stranko, da ohrani red v lastni hiši. Ta red je zelo potreben tudi zaradi novih volitev, ki so na pragu.

»Mi smo se,« nadaljuje Chamberlain, »z Italijo pogajali in uveljavili sporazum, s katerim je vzpostavljeno staro prijateljstvo med obema narodoma. Sporazumu v Münchenu sta sledili angleško-nemška in francosko-nemška izjava, dvoje slovesnih priznanj, da Francija in Nemčija, kakor tudi Nemčija in Anglija vojne več ne smatrata kot sredstvo za razčiščevanje vprašanj, ki bi se utegnila kdaj pokazati. Ti dokazi pomirjevanja predstavljajo napredek v preteklem letu. Z ozirom na čedalje manjše medsebojno zaupanje se pred letom dni nihče ne bi drznil napovedati, da bodo v kratkih dvanajstih mesecih štiri velike evropske države naredile tako velik korak k pomiritvi.«

Chamberlain je omenjal pogodbi, sklenjeni z Irsko in USA ter nadaljeval:

»Leto, ki je prineslo takšne dokaze dobre volje, ne daje niti malo povoda za črnogledost.«

Na koncu svoje novoletne čestitke Chamberlain znova poudarja, kako potrebno je, da se Anglija okrepi in pospeši svoje oboroževanje. V zvezi s tem pravi:

»Da bi odstranil nekatere netočne vtise, ki so jih izzvali govori o nekakem zavlačevanju in nepravilnostih, hočem samo ugotoviti, da smo z našimi oboroževalnimi načrti dosegli tak napredek, da bi že danes lahko, če bi bilo to potrebno, v celoti zadostili vsem obveznostim, ki jih imamo do svojih zaveznikov, do vsega angleškega cesarstva in do sebe samih.«

Nov trn za Anglijo na Sredozemlju

London, 30. decembra. o. »Daily Telegraph« poroča o velikem nezadovoljstvu med grškim prebivalstvom na otoku Cipru. Otok, ki je docela grški, je že šestdeset let pod angleško oblastjo, a ne uživa grško prebivalstvo na njem nikakih samoupravnih pravic, čeprav je že večkrat povedalo svoje upravičene zahteve. Toda angleška uprava ima za grške zahteve gluha ušesa, in uvaja na otoku pravo diktaturo. Tako je pred kratkim odstavila vse izvoljene grške župane ter imenovala na županska mesta svoje ljudi. Ta korak angleške oblasti je protiangleško razpoloženje med ljudstvom še razvnel in ustvaril nevarno ozračje. Sedanji angleški režim strogo in kruto kaznuje vsako izražanje samostojnega mnenja, vsako obsojanje in mu daje takoj protidržavni značaj. Grški tisk je podvržen najstrožji cenzuri. Angleška policija pleni in prepoveduje liste, ne da bi ji bilo treba navesti kakršen koli razlog za to. Vse te stvari povzročajo na otoku nevarno razpoloženje, ki bi se utegnilo prevreči v pravo vstajo, če se angleški oblastniki ne bodo spametovali.

Ves svet proti Judom

Rio de Janeiro, 30. decembra. o. Ves brazilski narodni tisk ogorčeno nastopa proti priseljevanju Judov v Brazilijo in pravi, da je v državi Judov dovolj in naj vlada prekliče vsa dovoljenja za nadaljne doseljevanje. Brazilija potrebuje samo kmetov in delavcev, ki bodo s svojo pridnostjo in strokovno izobrazbo večali blagostanje v državi ter obdelovali zemljo, ne pa Judov, ki ne morajo ročnega dela, ki hočejo živeti samo v mestih in izkoriščati svoje sodržavljane s trgovino, posredništvom in bančnimi špekulacijami.

Mexico, 30. decembra. o. Med vodilnimi mehikanskimi političnimi krogi se kaže močno gibanje za prepoved slehernega judovskega doseljevanja v Mehiko. Predlog zakona o prepovedi priseljevanja je sprejel demokratski kongres, ki se je končal te dni v prestolnici. Pričakujejo, da bo poslanska zbornica na svoji prihodnji seji ta zakon sprejela, s čimer bo Mehika zaprla, kljub svoji socialistični vladi, vrata Judom.

Predsednik vlade na božičnih počitnicah v Švici

Belgrad, 30. decembra. o. Predsednik naše vlade dr. Milan Stojadinovič je včeraj dopotoval na božični oddih v Švico in bo prebil praznike s svojo družino v nekem švicarskem zimsko-športnem kraju. Predsednika vlade spremlja šef kabineta dr. Dragan Protič. Na švicarski meji je dr. Stojadinoviča počakal in pozdravil jugoslovanski generalni konzul v Zürichu Savič. Predsednik vlade se bo vrnil v domovino po pravoslavnih božičnih praznikih, ko se bo sestala novoizvoljena narodna skupščina in začela z verifikacijsko debato.

Predsednik irske republike de Valera bo 7. maja odpotoval na uradni obisk v Združene države, kamor ga je povabil predsednik republike Roosevelt. De Valera bo obiskal vsa večja mesta v Združenih državah, zlasti tista, v katerih tvorijo Irci močne skupine.

Namen italijanskega obiska v Belgradu

Sklenitev prijateljske pogodbe med Jugoslavijo in Madžarsko

Rim, 30. decembra. o. Italijanski zunanji minister grof Ciano bo, kakor poročajo poluradno, obiskal Belgrad, dne 19. januarja, in bo ostal v Jugoslaviji tri ali štiri dni. Udeležil se bo velikega lova, ki ga bo njemu na čast priredil predsednik jugoslovanske vlade dr. Stojadinovič na državnem veleposestvu Belju. V Rimu govore, da bo glavni namen pri tem pomembnem obisku pripraviti vse potrebno za sklenitev prijateljske pogodbe med Madžarsko in Jugoslavijo. Po rimskem mnenju, naj bi ta pogodba dopolnjevala italijansko-jugoslovanski sporazum ter začela novo dobo političnega življenja v Podonavju ter v srednji Evropi, in to po zaslugi Mussolinijevega prizadevanja ter modre zunanje politike jugoslovanskega predsednika vlade dr. Milana Stojadinoviča.

Napovedi o bodoči romunski zunanji politiki

Prijateljstvo s sosedi, sodelovanje za ohranitev miru in — močna vojska

Bukarešta, 30. dec. Novi romunski zunanji minister Gafenco je snoči govoril po radiu o romunski zunanji politiki. Dejal je, da bo Romunija nadaljevana svojo mirovno politiko, pri tem pa računala s stvarnostjo in nauki mednarodnega življenja. Ostala bo zvesta svojim prijateljem in odločno branila svoje pravice in koristi. Ta zunanja politika se naslanja na moč domovine. Zato mora biti romunska vojska pripravljena na vse žrtve. Romunija veruje, da se s sodelovanjem narodov lahko ohrani mir med človeštvom.

Minister je nato opozoril na potovanja kralja Karola v Anglijo, Francijo, Belgijo in Nemčijo. Ob tej priliki se je znova potrdila resnica, da Romunija dela in se bori za mir. Potem, ko je priznal veliko ustvarjalno moč Italije, je Gafenco podčrtal pomembno vlogo velikih in malih držav v vzhodni Evropi. Varnost cele Evrope je odvisna od sporazumevanja in ravnotežja v tem delu sveta. Da Romunija izvaja svojo politiko zavezništva s Poljsko, prisrčnega prijateljstva s Češkoslovaško in sodelovanja z Jugoslavijo. S Turčijo in Grčijo veže Romunijo Balkanski sporazum, ki hoče in mora braniti mir in red v jugovzhodni Evropi. Romunija se bo trudila, da uresniči čim boljši sporazum z vsemi sosedi, posebno v Podonavju. Romunija vzdržuje z Rusijo miroljubne odnošaje dobrega sosedstva.

Romunija bo od kolonialnih držav zahtevala predvsem, da naj na miren, pravičen ter trajen način urede židovsko vprašanje ter z mednarodnimi pogodbami omogočijo njihovo izseljevanje. Vse manjšine v Romuniji pa bodo uživale varščine, ki so določene po ustavi. Romunija odbija vsako vmešavanje v romunske notranje zadeve. Romunija želi, da bi bila izven vseh sporov, želi ohraniti mir in biti zmeraj pripravljena na to, da bi bila kos vsaki vojni nevarnosti.

Pogoji za morebiten sporazum med Francijo in Italijo

Rim, 30. decembra. o. Po jasnem pisanju italijanskega tiska, ki zadnje dni odločno zavrača fantastične vesti o nekakih italijanskih vojaških pripravah ob meji francoske Somalije in Tunisa, je moči sklepati, da Italija ne bo svojih zahtev gnala do skrajnosti, kakor to oznanja tisti del francoskega časopisja, ki z vznemirljivimi izmišljotinami neprenehoma zastruplja evropsko ozračje in hoče po željah Moskve zanetiti v Evropi vojno. Razpoloženje v Italiji je tako, da kaže, da bi bila Italija pripravljena začeti pogajanja s Francijo, toda pod naslednjimi pogoji:

1. v pogajanja med obema državama se ne sme mešati ali skušati pri njih posredovati nobena tretja država;

2. Italija veže začetek pogajanj na ureditev španskega vprašanja v smislu zahtev, ki jih je že večkrat poudarila;

3. Francija mora ugoditi tistim italijanskim zahtevam, ki so bistvenega pomena za urejevanje njene posesti v Afriki. To je vprašanje pristanišča v Džibutiju, nekaj mejnih popravkov v Somaliji, zadovoljiva ureditev lastninstva pri železnici iz Addis Abebe v Džibuti in soodločanje v upravi sueške prekopne družbe.

Zdi se, da bodo pot do sporazuma skušali najti med obiskom angleških ministrov v Rimu.

Da tudi Franciji ni do tega, da bi gnala spor do skrajnosti, kaže včerajšnja seja francoske zbornice, v kateri so levičarski poslanci napadli zunanjega ministra Bonneta, ker ni zbornici sporočil, da je Italija odpovedala sporazum iz leta 1935. V tem so prednjačili: seveda komunisti, katerim pa zunanji minister sploh ni hotel dati nikakega pojasnila v tem, ko je večina odobravala njegovo stališče in se ni spustila v nikake manifestacije proti Italiji.

Hudi in odločilni boji na katalonski fronti

London, 30. decembra. AA. Reuterjev dopisnik na španski fronti poroča, da se sedaj razvija mnogo hujša bitka, kot pa v prvih dneh ofenzive generala Franca. Nacionalisti so se postavili na cilj, da potisnejo republikanske čete proč od reke Segre, kjer so že od meseca aprila, pa tudi z ravnine Lapos. Prodreti hočejo v smeri proti Borias Blancas, kjer je veliko središče orožarn. Če se jim to posreči, tedaj so republikanske postojanke pri Leridi odsekane od onih pri reki Segri. Zavzetje Borias-Blancas bi bilo zelo nevarno tudi za republikanske postojanke ob Ebru in za one med Taragono in ustjem Ebra.

Širijo se vesti, da se na strani generala Franca bore štiri prostovoljske divizije. Z Saragose poročajo, da so nacionalisti že včeraj zavzeli Granadelo, ki je 40 km severozapadno od Taragone. To je zelo važna postojanka na levem bregu Ebra, močno utrjena in ki se še trdovratno brani. Zavzetje Balaguera s strani nacionalistov je peti prodor nacionalističnih čet skozi republikanske postojanke. Letala in topovi so na utrdbe Balaguera zmetali več ton razstreljiva. Balaguera je bila tod najmočnejša utrdba v tej pokrajini. Za letali in topovi so prišli tanki, ki so republikance končno spodili s teh postojank.

Vsi arabski šoferji v Jeruzalemu bodo z novim letom izgubili dovoljenje za vožnjo. Angleški vojaški komisar opravičuje ta sklep s pretvezo, da so iz nekega arabskega taksija neznanci streljali na angleške vojake. S tem bo arabsko prebivalstvo v Jeruzalemu in drugod po Palestini zelo prizadeto.

Križ in državni grb - edini dovoljeni znamenji v češkoslovaških šolah in uradih

Razpust čsl. judovske stranke in sklepi o izgonu Judov

Praga, 30. decembra. o. **Češkoslovaška vlada je včeraj izdala odlok, da je treba iz vseh šol v državi odstraniti slike bivšega predsednika Beneša in pokojnega predsednika Masaryka. Odlok velja tudi za vse državne urade v republiki. V šolah bo odslej smel viseti samo državni grb in križ, v uradih pa samo državni grb. Podobe bivšega predsednika Beneša in pokojnega Masaryka bodo odslej smele biti javno izobešene samo na takih krajih, kjer bodo obešene tudi slike drugih češkoslovaških državnikov. Podobi dr. Beneša in Masaryka ne smeta odslej imeti v državi nikake prednosti.**

Po pooblastilih, ki jih je osrednja vlada dobila od obeh zbornic, bo prihodnje dni izdala odlok o razpustu judovske stranke na vsem češkoslovaškem ozemlju. Na Slovaškem in v Karpatski Ukrajini je razpust že izveden s tem, da je bila ustanovljena in dovoljena ena sama skupna politična stranka. Vse imetje češkoslovaške judovske stranke bo zapljenjeno v korist države.

Mladinska organizacija češke enotne stranke je sprejela sklep, da bo odslej prepovedano članstvo v njenih organizacijah vsem Judom in pol-Judom ne glede na to, ali je njihov materni jezik kateri od treh slovanskih jezikov v državi. Organizacija dalje zahteva, da mora vlada takoj izgnati iz države vse Jude, ki so se priselili na češkoslovaško ozemlje po 26. juliju 1914. Dalje naj vlada izda ukrep, da Judje ne smejo več biti lastniki nepremičnin, da morajo zapustiti vse državne službe in da je treba omejiti število Judov v industriji in svobodnih poklicih.

Včeraj se je v Pragi primeril dogodek, kakršnega Evropa ne pozna. Zastopstvo čeških Judov je obiskalo notranjega ministra in ga prosilo, da bi smeli Judje sami ustanoviti pri Polni koncentracijsko taborišče za tiste Jude, ki bodo izgnani iz češkoslovaškega ozemlja. Notranje ministrstvo je ustanovitev taborišča dovolilo pod pogojem, da bodo Judje kupovali v mestu vse kar potrebujejo in da ne bodo v taborišču sami ustanavljali prodajaln in gostiln.

Dr. Korošec v Grčiji

Atene, 30. decembra. o. Prejšnji notranji minister dr. Anton Korošec je pred tremi dnevi dopotoval v Atene in bo svoj oddih prebil v Grčiji. Po prihodu v Atene je minister dr. Ant. Korošec odšel na naše poslaništvo in se pomudil v razgovoru s poslanikom Lazarevičem. Včeraj si je dr. Korošec ogledal Akropolo. V njegovem spremstvu je bil tudi poslanik Lazarevič.

Smrt uglednega srbskega politika in gospodarstvenika

Belgrad, 30. decembra. m. Ponoči ob 11 je umrl na svojem stanovanju po daljši bolezni dr. Bogdan Markovič, predsednik upravnega odbora Privilegirane agrarne banke in bivši minister.

Pokojni Markovič se je rodil 1880, ter je izhajal iz ugledne srbske družine. Že njegov oče je bil minister. V Münchenu je študiral pravo in gospodarske vede. 1905 je stopil v državno službo v finančnem ministrstvu, za tem je pa postal tajnik Zveze srbskih kmetskih zadrug, kjer je bil zelo delaven. Po krajšem službovanju pri tej zadružni organizaciji je stopil spet v službo v ministrstvo za trgovino in industrijo. Od leta 1912—1918 je bil načelnik tega ministrstva. Po tem letu je prevzel položaj upravnika sedanje Državne hipotekarne banke, ki se je tedaj imenovala »Uprava fondov kraljevine Jugoslavije«. Pozneje se je posvetil politiki ter je bil izvoljen za poslanca bivše radikalne stranke. V vladi pokojnega Velje Vukičeviča je bil finančni minister.

Pokojni Markovič se je že od svoje zgodnje mladosti predvsem zanimal za zadružna vprašanja. Na njegovo pobudo je blagopokojni kralj Aleksander I. poveril njemu tudi organizacijo sedanje PAB.

Vesti 30. decembra

Slovite škodove orožarne, katerih delnice so bile zdaj v glavnem v francoskih rokah, so postale izključna češka last. Francoska skupina, ki je bila do zdaj lastnica večine delnic, je te delnice odstopila skupini čeških finančnikov. Francoski listi označujejo to važno spremembo lastništva kot posledico zadnjih dogodkov v srednji Evropi. S tem dejstvom je Francija izgubila izredno važno gospodarsko postojanko v srednji Evropi.

Nemška vlada bo najbrž zvišala takso na judovsko premoženje od 20 na 30 odstotkov. Ker se je pri prvem pobiranju 20 odstotne takse sredi decembra izkazalo, da ta davek ni vrgel državi toliko, kakor so pričakovali, ker so Judje znali dobršen del svojega imetja prikriti.

Na Poljskem so do zdaj razpustili 32 framazonskih lož ter zaplenili njihovo znatno imetje. Vlada je poostrila nadzorstvene odredbe, da bi preprečila nezakonito zbiranje framasonov. Nov dokaz za ljubljansko »Jutro«, ki vse do zadnjega ni hotelo priznati, da bi bili framasoni na svetu.

Kubanska vlada bo v kratkem odposlala več ladij sladkorja za barcelonsko Španijo. Sladkor nameravajo plačati amerikanske levičarske organizacije, ki zbirajo v ta namen prostovoljne prispevke.

Bolgarsko časopisje razpravlja o italijanskih zahtevah do Francije in pravi, da bodo te zahteve po obisku angleških državnikov v Rimu gotovo postale zmernejše.

Posebna angleška komisija je končala preiskavo o majskih in junijskih uporih v sladkornih nasadih na otoku Jamaici. Komisija je ugotovila, da je bilo pri teh nemirih osem ljudi ubitih, 32 ranjenih, 745 pa zaprtih.

Češkoslovaška je drago plačala svoje nekdanje sodelovaje s komunisti in Sovjetsko Rusijo. Zato mora vsaj zdaj skrbeti, da ne bodo komunisti delovali s podtalnim rovarjenjem. Tako piše praški list ob razpustu češke komunistične stranke.

Predsednik Roosevelt je predvčerajšnjim sprejel v Washingtonu kardinala iz Čikage Mundeleina, ki mu je poročal o svojem nedavnem potovanju v Rim.

Konference balkanskih pravoslavnih cerkva je te dni v Sofiji. Udeležujejo se je zastopniki pravoslavja iz Bolgarije, Jugoslavije, Romunije, Albanije in Grčije.

Francoski tisk prinaša senzacionalna poročila o tem, kako sta socialistični voditelj Blum in bivši zunanji minister Delbos ponudila Tardieuju, ki zagovarja odpravo parlamenta in uvedbo desničarske diktature, politično sodelovanje v tej obliki, da bi Tardieu sestavil vlado takoimenovane široke narodne koncentracije. Blum in Delbos sta v začetku te vesti odločno zanikavala, zdaj pa je Tardieu dal objaviti njuna pisma. Zadeva kaže, da so socialisti tudi drugod pripravljeni se zvezati s komurkoli, tudi s fašizmom, samo da bi se obdržali na oblasti.

Med Francijo in Sovjetsko Rusijo potekajo pogajanja za obnovitev trgovske pogodbe, ki ji poteče veljavnost zadnjega decembra. Domnevajo, da bodo pogodbo z majhnimi spremembami obnovili in podpisali že danes.

6000 steklenic piva so porabili za gašenje ognja, ki je izbruhnil predsinočnim v neki münchenski pivovarni. S pivom so gasili tako dolgo, dokler niso prišli gasilci, ki so pivo nadomestili z vodo.

Vlom v davčno upravo

Vlomilec odnesel le 120 din

Celje, 30. decembra.

Ko je danes zjutraj ob 6 vratar davčne uprave odpiral vrata, je opazil, da je imel državni urad ponoči obisk. V uradnih prostorih je bilo vse razmetano, okna na dvorišče in v Matije Gubca ulico so bila odprta. Vlomilec se je priplazil v davčne prostore skozi okno z dvorišča in razmetal vse predale, da bi našel denar. S svinjsko nogo je razrezal blagajno, ki pa je bila ta dan slučajno prazna. Le v enem predalu je našel 120 dinarjev gotovine in jih seveda odnesel. Zanimal se je tudi za listine, očividno z namenom, da bi kje med njimi našel kaj denarja. Razočaran pa se je moral spet splaziti skozi okno v Matije Gubca ulici in izginil.

Policija je vlomilcu že za petami. Upamo, da ga bo v kratkem imela tudi v rokah.

Ljubljana od včeraj do danes

Samo še danes in jutri bomo pisali 1938 pri rumih. Jutri o polnoči bomo že pokopali staro .o in pozdravili novo. Za slovo bo menda akor nalašč — zdi se, da tokrat prav zares — popustilo. Davi je bilo le še —9° C pod ničlo. Kar gorko se nam je zdelo, saj smo se zadnje dni, ko smo morali prenašati polarni mraz, že za silo utrdili. Megla se je nekam dvignila, vse kaže, da je oblačno. In morda ne ugibamo prav, če menimo, da bomo v Novem letu v prvi vrsti obdarovani z novim snegom. V mestu imamo rajši varna, peščena ali tlakovana suha tla. Snega pa so veseli smučarji, ki pravijo, da tudi na visokih gorah snežne razmere še niso take, kakršne bi morale biti. Ruševje in skale še niso docela zalite. Prav čudno je, da smo doslej še tako malo brali o smuških nesrečah. Samo o nekem Šiškarju smo včeraj brali, da si je pri smučanju zlomil nogo.

Nagla smrt, nesreča, dva poskušena samomora

Dve ženski sta snoči okrog osmih zvečer pritekli na ljubljansko reševalno postajo in povedali, da je v zadnji klopi v stolnici umrla neka neznana ženska. Seveda, kaj naj bi v tem primeru reševalci posredovali? Pomoči za take reči ni več. Zato so stražniki obvestili ljubljansko policijo. Takoj sta se v stolnico odpravila policijski svetnik dr. Lužar in dežurni uradnik Kette. Dr. Lužar je ugotovil, da je bil žensko zadel mrtvoud. Doslej še niso mogli ugotoviti, kako se umrla piše. Pri njej so dobili ročno torbico, v kateri je bilo 125 dinarjev gotovine, nekaj podobic in drobnarije. Kakor so presodili, je morala biti stara 50 do 55 let, bila je srednje postave, okroglega obraza. Na glavi je imela črno čepico, imela je boljši plašč, na nogah pa svilene rjave nogavice in nizke čevlje. Njeno truplo so nato prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice.

Ključavničarski mojster Rihard Zupan iz Krekove ulice št. 4 je včeraj tajal led v stranišču gostilne »Prijatelj« v Ciglarjevi ulici. Zgoraj je na lestvi stoje talil zmrzlino, ob vznožju pa je kuril peč z ogljem. Kar na lepem pa se mu je zameglilo pred očmi, padel je z lestve na tla, priletel postrani na pečico in v nezavesti obležal. Pri tem si je hudo opekel desno roko. Prepeljali so ga v bolnišnico. Hud je tale plin — ogljikov monoksid mu pravijo — in presneto zahrbten. Kar lepo puhti iz oglja, pa se ti zdi še kar prijetno. Nekoliko len postaneš, luštno se ti zdi — pa kar na vsem lepem se ti zamegli pred očmi in padeš v nezavest. Najboljše je, da imaš vrata odprta, kadar kuriš količkaj večjo količino. Seveda ni treba, da bi pri likanju hišna gospodinja odprla okna in vrata na stežaj. V likalniku ga je le še premalo. Da ga pa je nekaj, spozna včasih, kadar prihaja sveži zrak v sobo, marsikaka ženska, ki jo na vsem lepem začne pri likanju boleti glava. Z gorečim ogljem je treba res previdno ravnati.

Včeraj zvečer so bili reševalci klicani v Vodmatsko ulico št. 22. Tam menda v gornjih hišnih prostorih — pod streho ali kje — prenočuje skupaj več delavcev. Včeraj se je vrnil tja z dela v tovarni za klej na Šmartinski cesti št. 50 tri in sedemdesetletni, v Nemčiji rojen, delavec Filip Reinig. Pripravil se je, da bi se malo odpočil od dnevnega truda, pa ga je nenadoma zadela kap. Bil je pri priči mrtev.

Na glavnem kolodvoru v Ljubljani so reševalci preložili z dolenjskega vlaka osemnajstletno služkinjo Drago Grabec. Draga je bila rojena leta 1920. v Zagorju, služila pa je v Litiji v hiši št. 70. Včeraj ji je nenadoma prišlo na misel, da bi spila malo lizola. Poklicali so litijskega zdravnika, ki ji je v poldrugi uri izpral želodec in pri tem ugotovil, da lizola ni bilo mnogo, ugotovil pa je tudi, da bo potreben prevoz v ljubljansko bolnišnico.

Neki Ulamec, ki stanuje v Gramozni jami v baraki št. 6, pa je spil iste nevarne tekočine kar dobršno mero. Ni odstavil prej, dokler ga ni spil približno pol litra. Poklicani so bili reševalci, ki so samomorilnega kandidata prepeljali v ljubljansko bolnišnico, v ta prenatrpani azil za vse in vsakogar. Tam so mu temeljito izprali želodec in spoznali, da je njegovo stanje dokaj resno.

Včeraj so začeli voziti led

Včeraj ste na ljubljanskih ulicah prvič v letošnji zimi spet zagledali velike vozove, ki so bili naloženi s kosi debelega ledu. Predvčerajšnjim je ribnike tam okrog koseških trat pregledala posebna mestna komisija, ki je tod led odobrila, drugod pa ga je zavrgla. Čez poletje so Kosezarji, ki jih je bila izmodrila lanska zima, ko so mestni organi marsikomu sploh prepovedali sekati led, ker v zdravstvenem pogledu ni ustrezal zahtevam, pridno otrebili in očistili svoje ribnike. Tisti, ki imajo ribnike blizu kakšnih gnojišč in podobnih »nemarnih« krajev, pa so morali sploh opustiti slednjo misel na sekanje in prodajanje ledu. Drugi morajo delati prav po predpisu. Debelina je predpisana in tudi obseg (širina in dolžina) posamezne plošče. Včasih so — pred vojno — samo z ledom nekateri zaslužili po 40—50 goldinarjev v eni zimi! Le premislite, kakšen čeden denar je to bil! Dandanašnji večino tega mrzlega materiala pokupi »Union«. Tam delavci led najprej stovorijo, potem ga prav na drobno zlomijo in zdrobe ter zmečejo v ledenico, kjer ti mali kosi vnovič primrznejo.

Drobiž s policije

V mesnico Ivana Marolta na Celovški cesti je vlomil neznani nepridiprav in odnesel dobre pečenke za celega tisočaka. Iz Klemenčičeve gostilne na Krekovem trgu je na sam Sveti večer neki lopov odnesel gospodarju in uslužbencem mnogo moške in ženske obleke, jestvin in drugih reči. Vse skupaj je bilo vredno približno 2700 dinarjev. Prav tako je na Sveti večer iz znane gostilne »Marenče« na Dolenjski cesti nekdo odnesel nekaj moškega in ženskega perila ter nekaj obutve v vrednosti več kakor 500 din. V tem času se je okrog gostilne potikal neki sumljivi možak. V krojaško delavnico Oroslava Slaparja na Šmartinski cesti bi rad prišel neznani prijatelj tujega. Pa ni mogel noter. Le na ključavnici je »študiral« toliko časa, da je napravil za 100 din škode.

Pred božičem je bila kuharici Španovi Nežki iz stanovanja v Prečni ulici št. 6 ukradena približno 400 din vredna zlata zapestna ura. Iz mesnice v Medvedovi ulici pa je bilo mesarju Francu Klunu izmaknjenega za dobrih 500 din mesa. Iz delavnice mojstra Miheliča je bila mizarskemu pomočniku Ivanu Grošlju ukradena približno 280 din vredna kromasta ura. Iz stanovanja Pod konjušnico je nekdo ukradel Ant. Brumcu dva tisoč dinarjev gotovine. Trgovskemu pomočniku Viljemu Grobelšku je na Sveti večer neznani lovec na tuje suknje odnesel 1500 dinarjev vredno črno zimsko suknjo. 400 din vredno sivo suknjo so iz gostilne »Lasan« na Vodnikovi cesti ukradli »specialisti« za zimska oblačila.

Strojne tovarne prodane na dražbi

Zanimivosti iz zemljiške knjige — Razne zemljiške kupčije

Ljubljana, 30. decembra.

Pred vojno so tri industrijska podjetja v Ljubljani prav dobro in povoljno uspevala. Daleč naokrog in celo tja na Balkan, v Italijo in druge države so slovele Samassove tovarne, ki so bile zgrajene v Zvonarski ulici in ki so imele na hribu pri Samassovi vili posebno zvonarno, kjer so vlivali zvonove. Stari Samassa, ki je oslepel, je sam vsak zvon vlil, odnosno je določeval višino njega glasu. Drugo veliko industrijsko podjetje je bila Tönniesova tovarna na Dunajski cesti in nasproti njej tovarna Avgusta Žabkarja, ki je slovela po svojih železnih konstrukcijah mostov, katere so delali za razne kraje na Balkanu in so železne konstrukcije pošiljali celo tja v Malo Azijo. Po vojni prva leta so se vse te tri tovarne združile pod naslovom »Strojne tovarne in livarne, d. d.« v Ljubljani. Prva povojna leta so imele tovarne obilo posla in milijonska naročila. Delavstvo je bilo razmeroma dobro plačano, zlasti kvalificirano delavstvo je služilo prav čedne mezde. Pozneje pa so tovarne začele nazadovati in hirati. Prišlo je tako daleč, da so bile tovarne skoraj dnevno rubljene. Niso niti zmogle, da bi redno plačevale za svoje delavstvo in uradništvo predpisane prispevke za OUZD in za Pokojninski zavod zasebnih nameščencev. OUZD se je vknjiževal za ogromne zneske na račun socialnega in bolniškega zavarovanja. Tovarne so začele tudi z davčnimi zaostanki. Državni zaklad je na vseh nepremičninah Strojnih tovaren vknjižen za velike davčne zaostanke.

Zadnja leta so začeli tovarne stiskati tudi mnogi upniki. Ljubljanska podružnica Narodne banke je tovarnam dovolila večmilijonsko posojilo, okoli 9,000.000 din proti vknjižbi na vse nepremičnine in premičnine. Bilo je veliko upanje, da si bodo tovarne opomogle, ko so pred leti dobile prav čedna naročila od centralne vlade v Belgradu. Imele pa so nesrečo! Prišlo je tako daleč, da so tovarne pri ljubljanskem okrožnem sodišču zaprosile, naj se uvede v njih zadevi poravnalno postopanje. Rezultat pa je bil, da niso mogli doseči primernega sporazuma med mnogoštevilnimi upniki. Na predlog zahtevajoče upnice Narodne banke je bilo uvedeno dražbeno postopanje, ki se je močno zavleklo.

Sodni cenilci so natančno proučili gmotni in finančni položaj tovaren, ki so drugače že mnogo stavbnih parcel odprodale. Zemljišče pod vl. št. 107 kat. obč. Kapucinsko predmestje s tovarno, drugimi objekti in z vsemi tovarniškimi stroji in pritiklinami so cenili na 9,086.337 din, ogromen zemljiški kompleks pod isto vložno številko k. o. Kapucinsko predmestje v izmeri 4200 kv. metrov je bil cenjen na 1,470.000 din. Tretja skupina zemljišče pod vl. št. 18 k. o. Karlovsko predmestje s tovarno v Zvonarski ulici je bila cenjena na 2 milijona 517.831 din, torej celotno vse nepremičnine s pritiklinami na 13,671.168 din. Približno toliko in še več znašajo razna bremena in dolgovi, ki pa niso še vsi vknjiženi v zemljiški knjigi okrajnega sodišča.

Za včeraj ob 8.30 je bila razpisana javna sodna dražba vseh nepremičnin, last Strojnih tovaren in livaren. Dražbo je vodil v sobi št. 16 s. o. s. g. Polde Šmalc. Dražba je trajala dobro uro. Navzočnih je bilo mnogo interesentov, nekateri so se zanimali za parcele. Po programu je bila določena dražba po posameznih skupinah. Za celotne objekte sta se najbolj zanimala dva glavna interesenta, in to: Javna skladišča na Dunajski, odnosno Tyrševi cesti, zastopana po g. Ljubomiru Djinovskem, ki je bil svoj čas ravnatelj Jadransko-podunavske banke, podružnice v Ljubljani in pa Ljubljanska kreditna banka, zastopana po ravnatelju dr. Franu Pavlinu. Dražba po posameznih skupinah ni uspela. Zato je bila odrejena dražba vseh objektov kot celote. Dražitev je mirno potekala. Glavna tekmeca sta bila omenjena dva interesenta. **Naposled je g. Ljubomir Djinovski zdražil vse tovarne in nepremičnine za 8,800.000 din.**

Dražbeni spisi bodo danes predloženi zemljiškoprometni komisiji v odobritev. Kakor hitro postane domik pravomočen, bodo Javna skladišča prevzela Strojne tovarne in livarne. Baje se bo podjetje popolnoma reorganiziralo in postavilo na solidnejšo podlago.

Dražba je bila ob 10 dopoldne končana. Dražitelji so predložili sodniku velikansko kavcijo. Sodnik je imel na mizi kar malo banko.

Zemljiška knjiga je do davi že zaznamovala nad 10.000 spisov, raznih zemljiškoknjižnih predlogov in transakcij. Realitetni trg je bil letos izredno živahen. Splošno računajo, da je bilo letos zaznamovanih do 300 in še več kupnih pogodb, nanašajočih se na prodajo posestev v okolici ter na prodajo hiš in parcel v Ljubljani. Splošno je bil svet od 5 din naprej za kv. meter, najdražji svet je bil ob Tyrševi cesti, ko je bil kv. meter prodan za 1500 din. Zadnji čas je bilo zaznamovanih večje število kupnih pogodb. Savinc Marija, zasebnica v Vodicah na Gorenjskem, je prodala Jožici Gorjančevi, zasebnici v Ljubljani, Tyrševa cesta 67, parc. št. 78/1 k. o. Kapucinsko premestje v izmeri 602 kv. metra z nedograjeno, enonadstropno hišo v surovem stanju za 120.000 din. Fran Hudnik, posestnik in mesar na Ježici je prodal Heleni Liparjevi, posestnici v Nasovčah pri Komendi, parc. št. 216 k. o. Brinje v izmeri 674 kv. metrov in parc. št. 217 iste k. o. v izmeri 26 kv. metrov z mesnico za 75.825 din. Zaznamovanih pa je še več drugih kupnih pogodb. Računajo, da je bilo prodanih raznih zemljišč, hiš in parcel za najmanj 80 milijonov dinarjev.

Staroslavni grad v Negovi v plamenih

Eden najlepših slovenskih gradov je gorel nocoj vso noč - Težko poškodovan gospodarski upravitelj graščine

Maribor, 29. decembra.

Sredi Slovenskih goric se dviga na prijaznem vinskem holmu staroslavni trg Negova. Poseben znak celega kraja je mogočen grad, ki je eden najstarejših v Slovenskih goricah ter spada med najlepše gradove v Sloveniji. Grad, ki obstoja iz dveh velikih traktov ter je zidan v dvoje nadstropij, je zadela snoči zla usoda, ki je uničila že toliko sličnih zgradb v naših krajih. V gornjem nadstropju prednjega grajskega trakta je imelo Prosvetno društvo v Negovi svoje prostore z lepo dvorano, v kateri je uprizorilo še na Štefanovo dobro uspelo predstavo. Snoči ob 8 pa so iz te dvorane nenadoma bušili skozi okna plameni. Hip nato je že začela goreti streha in ogromni ognjeni zublji, ki so se dvigali na vrhu starega poslopja, so kakor zlovešče plameneče zastave oznanjali daleč v okolico usodo, ki je zadela stari grad. Požar je alarmiral trg in celo njegovo okolico. Ker nima trg nobenih sodobnih zvez, ni bilo mogoče priklicati pomoči iz sosednjih krajev, ki imajo moderno oborožene gasilske čete. Pač pa so prihiteli na pomoč gasilci iz Ivanjcev in soseščine ter so se trudili vso noč, da bi ogenj omejili in zadušili. Njihov skoraj nečloveški trud, ki ga je zahtevala borba s plameni v veliki višini, v silnem mrazu in vetru, je bil poplačan z uspehom, ker se jim je posrečilo rešiti ves drugi, tako imenovani zadnji trakt, na gorečem traktu pa so ogenj omejili tako, da je uničil samo prvo nadstropje s streho, med tem ko so ostali spodnji prostori nedotaknjeni. V teh prostorih ima stanovanje gospodarski upravitelj negovske graščine g. Anton Ivanuša, ugleden mož in predsednik krajevne JRZ. Pri gasilnih delih je padel nanj z velike višine tram ter ga je nevarno poškodoval. Dobil je zlom reber in hud pretres možganov, da se še sedaj ni zavedel. Poklican je bil zdravnik, ki mu je nudil pomoč.

Negovski grad je last kneza Trauttmansdorfa, ki živi stalno v gradu Horšovski Tyn na Sudetsko-Češkem ter je po zadnji razmejitvi pripadel Nemčiji. Knez Trauttmansdorf ima v Sloveniji več posestev, največje pa je v Negovi. Vsa njegova posestva mu upravlja ravnatelj g. Pelc v Ljubljani, med tem ko vodita upravo negovskega posestva gospodarski in gozdarski upravitelj, ki stanujeta v gradu. Grad je bil svoj čas krasno opremljen z raznim starinskih pohištvom, imel je tudi obilo starega orožja in drugih starinskih zanimivosti, večino teh stvari pa so knezi Trauttmansdorfi že pred svetovno vojno prenesli iz gradu na Dunaj, da so si opremili tam svojo palačo. Nekaj opreme je še ostalo v negovskem gradu, ki pa je bil drugače zelo dobro ohranjen in vzdrževan ter bi še stoletja kljuboval zobu časa. Kakšna bo v bodoče njegova usoda, sedaj ni znano. Vsekakor bi bilo zelo želeti, da bi lastnik uničeno nadstropje in streho nad pogorelim traktom zopet pozidal ter bi s tem ohranil ta zgodovinski spomenik pred propastjo.

Zgodovina tega gradu je stara in pestra. Prvič se imenuje v zgodovini naselje Negova leta 1106 in je tedaj grad že nedvomno stal. Grad sam se prvič imenuje v zgodovini leta 1425 kot last rodbine grofov Spannheimov. V last grofov Trauttmansdorfov, ki so bili pozneje povišani v knežji stan ter posedujejo grad še danes, je prišel v začetku 17. stoletja. Trauttmansdorfi so grad prezidali in zelo povečali. Bil je jako močno utrjen ter je služil za ves severnovzhodni del Slovenskih goric kot uspešna utrdba proti navalom Turkov in ogrskih roparskih plenilcev.

Božične počitnice trajajo letos do vključno 9. januarja 1939 tudi na strokovnih šolah, ki spadajo v resor ministrstva trgov. in industrije.

Silvestrovanje Frančiškanske prosvete M. O. v Ljubljani bo v soboto 31. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani s pestrim sporedom, predvsem burka s petjem in godbo v štirih dejanjih »On in njegova sestra« v režiji Milana Skrbinška. Cene običajne. Predprodaja vstopnic v pisarni »Pax et bonum«. — Burka »On in njegova setra« se ponovi v nedeljo, dne 1. januarja 1939 ob 8 zvečer.

Glasbena šola »Sloga« sporoča staršem in gojencem, da se prične redni pouk v ponedeljek, dne 9. januarja 1939.

Celjske novice

Božič med bolniki. Uprava tuk. bolnišnice je tudi letos poskrbela, da niso šli božični prazniki mimo onih, ki jih je bolezen priklenila na bolniško posteljo. V soboto popoldne pred svetim večerom je priredila intimno božično proslavo, katere so se udeležili poleg bolnikov tudi gg. zdravniki z ravnateljem dr. Rajšpom na čelu in uradništvo bolniške uprave z upraviteljem g. Šušteršičem. Spored so izpolnile deklice od čč. šolskih sester, ki so prisrčno prikazale ljubek prizorček okrog božičnega drevesca. Njihovo podajanje je ubrano spremljal zbor usmiljenk, katerih pesem je presenetljivo prijetno zvenela po prostorih, ki so sicer polni duha po zdravilnih tinkturah in stokanja bolnikov. Da bi pa tudi telo ne bilo prikrajšano za tiste sladkosti praznični dni, ki jih sicer eni v večji, drugi v manjši meri vžijejo doma, je dala uprava napeči celo kopico potic, kolačev in piškotov, ki jih je razdelila med bolnike. Še posebej so bili upoštevani kadilci, ki so bili za praznike obdarovani tudi s cigaretami. Tako je bolniška uprava res v kar največjem obsegu preskrbela enim nadomestek za doživetje božičnega večera v domačem krogu, drugim pa — in teh ni malo — ustvarila lep in topel božič, ki bi ga sicer doma zaradi siromaštva obhajali v pomanjkanju in mrazu.

Herwey Allen: 161

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

»Lepo, zelo lepo!« Jedli so ocvrto piško in klobase. Pokazali so mu njeno poročno obleko. Pravkar je bila izdelana in izlikana. Velik orehov narastek so še prinesli, posut s cimetom, na mizo, poleg tega pa kavo, čisto črno, pivo in vino.

Vincenc je odprl s srebrnim nožičkom, ki ga je nosil na verižici, novo škatljo cigar. Njegovi pečatni prstani so pri tem rožljali. Bil je še vedno razposajen kot nekoč, a oblačil se je zdaj zelo skrbno in tudi okusno. Njegova obleka je bila dosti učinkovita, slikovita, pa vendar ne vsiljiva. Oblačil se je po najnovejši pariški modi. Prepričan je bil, da bo vsa »evropska« celina ubrala to smer, to se pravi, Napoleonovo. Držal se je Pariza, ne Londona. Medtem ko sta bojevali odločilne boje med seboj suhozemska vojska in mornarica — je živel na evropski celini in izposojal denar. Zdelo se je, da je petičen mož, in je tudi bil. Nameraval je potovati v Pariz in je samo še čakal na Antonia, ki naj bi se mu pridružil. O vsem tem naj bi se bila domenila drugi dan. Imel je velik bančni načrt, da nakaže naslednje francosko posojilo. Zdelo se mu je čisto samo po sebi umevno, da mora iti Antonio v London. Do Pariza pa lahko potujeta skupaj.

»Toni, ti ne veš, kako te imam rad,« je postal v hipu ves navdušen zanj. »Kakšen velik gospod si postal. In zdaj si tudi bogat! Oh — oh — vse se je uresničilo, o čemer sva sanjala, in še več kot to! Ah, Toni, velike načrte imam, jutri zjutraj ti jih razodenem.«

Drug drugega sta opazovala, vsa srečna, da sta se drug drugemu dopadla. Bila sta prijetno presenečena, da ju je čas toliko spremenil in da sta se spet našla.

Antonio je opazil, da je z Vincencove glave izginil zadnji ostanek rožne zajčje podobe. Njegovi lasje so prezgodaj začeli siveti in so tvorili nekako grivo, ki je pokrivala tudi ušesa. Izraz na njegovih ustnicah je postal trši. Oči so še obdržale svojo hladno modrino. Njegova visoka bela ovratnica in širok telovnik, na katerem se je bleščala lepa vrsta zlatih obeskov in težka zlata verižica — vse to mu je dajalo dostojanstvenost, ki je na vsakogar naredila globok vtis. Okrogla brada, ki bi jo lahko imenovali tudi polteno, je zaradi kupčij preveč trpela, da bi bila bujna in bi mogla uspešno učinkovati. Izžarevala je nekakšno optimistično in prepričevalno toploto: To je gotovo sposoben mož, ki se pomika vedno višje in višje.

Vincencu se je še vedno zdelo, da je Antonio povedal nekaj zagonetnega, tajinstvenega. Toda kmalu je izginil vtis, da je ta »nekaj« nejasen in lahek in da na vsezadnje pomeni celo negotovost ali nezmožnost za kak posel. Ni se sicer dalo točno reči, kdo bi bil on in kako je z njim — to je bilo na njem nekaj nedojemljivega —, toda človek je mogel slutiti, da je Antonio sam zdaj le vedel, kako in kaj je z njim, da se je popolnoma zavedal samega sebe in da je bila »ta njegova gotovost dobra«. Vincenc je slutil vse to, in ko ga je še bolj strogo in jasno opazoval, tedaj mu je neko notranje občutje dejalo, da je bil Antonio videl že več sveta kot pa on sam. Vincenc je bil nekoliko ljubosumen, istočasno pa tudi ponosen na to. Antonia ni bilo mogoče kar tako brez nadaljnega uvrstiti v ta ali oni poklic — da, celo tega ni mogel nihče reči čisto določno, kateri narodnosti pripada. Imel je svetle lase in modre oči, prav kakor kak severnjak, vendar pa je bil lepo zagorel, saj ga je sonce dobro ožgalo, ko je potoval po tujih deželah. In kako je bil vitek in močan! Pa vendar Vincenc ni tega takoj opazil, ko je vstopil. Antonio je zatajil svojo hojo in način oblačenja. Človek ni dobil vtisa, da je imel na sebi Antonijevo obleko. Tako mu je pristojala, da se je zdelo, kakor da je del njega samega. Vincencu se ni nikdar posrečilo, da bi dosegel takšno popolnost. Ne, njegova obleka je bila vedno obleka Vincenca Noltea, tega se je zavedal.

Ta gladka siva obleka iz svilenega blaga, tako zložno vrezani ovratnik, tako zmerna barva ovratnice — kako je moglo biti vse to tako mirno, neprisiljeno, od lakastih čevljev do sivih biserov pod vratom. V Gibraltarju je moral dobiti kakega izbornega krojača. Kaj bo neki počel s svojim ogromnim denarjem, si je mislil Vincenc. Če bi le vedel, koliko ga ima? »Jutri zjutraj,« je hotel nadaljevati ...

Tedaj pa so se odprla vrata čisto tam na koncu sobe in stric Otto se je primajal skozenj. Na nogah je imel copate, oblečen pa je bil v zamazano nočno srajco. Antonio je skočil pokonci, da ga pozdravi. Na svoje veliko presenečenje pa je dognal, da je stari mož prišel skoraj čisto ob zdrav razum. Antonia je spoznal, vedel pa ni, da je bil nekaj časa z doma in da se je bil pravkar vrnil. Ohranil pa je vsestransko dobrohotnost in naklonjenost do vsakogar. Prijel je Antonija pod roko in se trudil, da bi se nečesa domislil. »Ti,« je dejal in se od zadovoljstva smejal, da toliko razume. Zobe je bil izgubil. Nato pa je prišel trenutek njegove otroške pameti. »Ti si našel luč,« je vzkliknil, »ti si jo našel! Toplo!« je dejal zmedeno in že nekoliko bolj mirno. Poskušal je svojo uvelo glavo nasloniti na Antonijevo ramo. Pa so ga potegnili proč. Gospa Frank je bila strahovito v zadregi. Ravnala je z njim kot z otrokom. »Bodi priden,« mu je prigovarjala in ga nekoliko stresla. Stric Otto se je je ubranil. Vsedel se je na stol, začel kriliti z rokami in vpiti. Vincenc je zmajal z glavo.

»Težke čase smo preživeli z njim,« je začel razlagati.

»Da, ubogi mali očka,« je pristavila gospa Frankova in si obrisala solzo. »To je nekaj strašnega. Sedi tu kot bi valil. Mislite, da kje kakšno stvar vidi? Ah, kaj še! Le velike oči dela in bulji naokrog. Od tistega dne, ko je prišel Bonaparte, in ko so ga ujeli in zaprli, je šlo z njim vedno bolj navzdol. Zdaj je prav takšen kot kak dojenček.«

Antonio jo je poskušal potolažiti.

»Bonaparte?« je zakričal starec. Stresel se je in spet omahnil, kakor da mu je postalo slabo. »Roparji,« je mrmral. Jezno je pogledal okrog sebe, nato pa se sesedel kot kupček nesreče.

Vincenca je zelo jezilo, da je stari stric tako pokvaril večer. Odpravil ga je spet nazaj v svojo sobo. Pospremila ga je gospa Frankova, pozneje pa se spet vrnila, poslušala, vila roke v naročju ter opazovala mlade ljudi. Anna je hotela na vsak način zvedeti od Antonia, kje je hodil. Začel ji je pripovedovati. Vedno znova in vedno več je spraševala, čas pa je hitro potekal. Vincenc in Anna sta sedela kot pribita. Gospa Frank je na skrivaj odšla spat, ni ga hotela prekinjati. No, in končno se je že prikradla jutranja zarja na okno. Ptički v gajbicah pa stegovati.

»Moj Bog!« se je spomnil Antonio, skočil pokonci, kakor da bi se bil odtrgal kje sredi Afrike, »jutro je že, ubogi Spencer pa še vedno sedi na moji prtljagi na obrežju!«

Zbudili so Franca in ga poslali z dvema fantoma v pristan. Čez nekaj minut so se vrnili s kovčegi in Angležem. Popil je malo tople kave, nato pa kar omahnil bledega in očitajočega obraza v posteljo. Anna se je hehljala. Pogasnili so sveče in odšli spat.

Zunaj na livornskem trgu se je prebudilo jutro. Antonio je mogel razločiti dva vitka topola na obeh straneh svojega okna. Najboljše, kar imajo ljudje v Evropi, si je mislil, je postelja. Ne, prijatelji! Doma sem, je pomislil. Spal je do poldneva.

Vincenc Nolte je bil gospodar nad velikim delom bančne in finančne kupčije v Livornu in okoliških krajih. Bil je eden tistih, ki so prvi spoznali, da bo vojna med Anglijo in Francijo trajala dolgo časa in je temu primerno tudi uravnal vse svoje posle. Redna trgovina je sicer skoraj popolnoma prenehala, toda vselej, kadar se je vojna sreča obrnila, je bilo spet kar precej prometa. Livorno je bil središče teh trgovskih podvigov. Povečini vsi tujci, ki jih je pot vodila v Italijo ali preko nje, so se še vedno ustavljali tu. Dobiček, ki je prihajal iz natovarjanja ladij v tem pristanišču, je bil ogromen in številne večje ali manjše ladje, ki so plule od pristanišča do pristanišča, iz Italije v Francijo ali Španijo in nazaj, so bile vedno na poti.

Od tu in tam

Načrt obrtniškega zavarovanja za onemoglost, starost in smrt je bil nedavno dostavljen vsem obrtniškim zbornicam v državi in ostalim obrtniškim organizacijam v razpravo. Nedavno je bila v ministrstvu za trgovino in industrijo konferenca predstavnikov imenovanega ministrstva ter zastopnikov obrtniških zbornic iz Ljubljane, Zagreba in Belgrada, na kateri so razpravljali o osnovnih črtah in določilih osnutka, ki so ga izdelali zavarovalni strokovnjaki v ministrstvu. Načrt je bil nato tiskan ter razposlan vsem obrtniškim organizacijam v preučevanje. Načrt določa obvezno pokojninsko zavarovanje na podlagi odredb § 384 obrtniškega zakona, medtem ko pušča zavarovanje za primer smrti v pristojnost obrtniških združenj, da se izrazijo zanj ali proti njemu. Preučevanje načrta bo trajalo najbrž daljši čas, ter ni verjetno, da bi se zavarovanje vpeljalo prej kakor pa 1. januarja prihodnjega leta.

47 odst. vsega našega izvoza v mesecu novembru je šlo v Nemčijo. Vrednost našega izvoza v to državo znaša 243 milijonov dinarjev, medtem ko znaša naš uvoz iz Nemčije po odstotkih 58, po vrednosti pa 142 milijonov dinarjev. Za Nemčijo pride Italija, ki se je našega uvoza udeleževala z 10,78 odst., potem Združene države, Anglija, Češkoslovaška, Romunija, Francija, Madžarska, Grčija, Urugvaj, Švica, Argentina, Angleška Indija, Nizozemska, Belgija, Poljska, Brazilija, Ceylon, Belgijski Kongo, Egipt, Švedska, Nova Zelandija, Norveška in Danska. Med našimi kupci je prva spet Nemčija, druga Belgija, potem Češkoslovaška, Madžarska, Italija, Anglija, Grčija in tako dalje.

738.449 delavcev in delavk je bilo meseca oktobra zavarovanih pri vseh okrožnih uradih v naši državi. V primeri s septembrom je število zaposlenih delavcev padlo za 16.324, v primeri z istim mesecem preteklega leta pa je bilo število letos za 20.104 višje. Število zavarovancev se je povečalo pri okrožnih uradih v Belgradu, Nišu in Osjeku, padlo pa je pri okrožnih uradih v Sarajevu, Banjaluki, Šušaku in Zagrebu. Zanimiv je tudi pregled dnevnih zavarovanih mezd. 77.330 delavcev in delavk je zaslužilo dnevno po 9.60 din, od 9.60 do 24 din je zaslužilo 304.852 članov, do 34 din 149.844 članov, več kakor 48 din pa 103.361 članov. Povprečna zavarovana mezda je znašala 24.17 din, skupna vsota zavarovanih dnevnih mezd pa 448,801.000 din.

O zagrebški aferi okrog ponarejenih potnih listov so se izvedele nove podrobnosti. Judovski industrijec Nettel, ki je iz Nemčije pribežal v Švico, je poslal v Jugoslavijo bivšega avstrijskega častnika Steinerja z veliko vsoto denarja, da bi zanj na katerikoli način dobil jugoslovanski potni list, ker mu švicarske oblasti od novega leta naprej ne dovoljujejo več bivanja v Švici. Steiner je prišel v Zagreb in stopil v zvezo z zakoncema Bauer, ki sta kot pokrščena juda pobegnila iz Avstrije v našo državo. Poznanstva so se pletla tako naprej, dokler ni Steiner dobil človeka, ki je bil pripravljen na policiji dobiti svojega znanca in po njem ponarejena potna lista za tovarnarja Nettla, njegovo ženo in otroka. V hotelu »Esplanade« je bil sedež te družbe. Toda zadnji zaupnik, katerega je dobil Steiner, je bil preveč prevejan, da bi šel sleparjem na led, čeprav so mu ti obljubili za nagrado 60.000 dinarjev. Povedal je vso zadevo policiji, ki je izstavila dva potna lista in potem postavila zasedo. Ko je na domenjenem mestu policijski zaupnik izročal potna lista, so priskočili detektivi in goljufe prijeli. Pri njih so našli tudi 138.000 dinarjev, katere so zaplenili v korist državne blagajne. Stvar se je razčistila na ta način, da je bil Steiner izgnan v Švico, zakonca Bauer pa v neko sosednjo državo, katera jih je pa odklonila, nakar ju bodo poslali nazaj v Nemčijo. Tovarnar Nettel si bo pa moral pač na drug način iskati v bodoče jugoslovanski potni list in ne več za tako visoke denarje, ki so nazadnje padli v roke oblastem.

Svojega strica je prerezal na dvoje Čedomir Mikulovič iz Tomislavca pri Požarevcu. Pred dvema letoma je Čedomiru umrl oče, a je v oporoki prosil svojega brata Stanka, naj skrbi za veliko imetje njegovega sina tako dolgo, da bo ta dosegel starost 21 let. Zaradi teh stvari med stricem in sinom ni nikoli prišlo do sporov. Pač pa se je sloga skalila zaradi dekleta, v katerega sta se zaljubila Čedomir in njegovega strica sin Svetozar. Dekle je bilo bogato in je kazalo več naklonjenosti do Čedomirja kakor pa do Svetozarja. Stricu pa to ni šlo v račun. Pri vaškem kolu je ukazal nečaku, naj družbo zapusti. Ker Čedomir tega ni hotel storiti, ga je Stanko poskušal s silo odgnati. Takrat pa je Čedomir potegnil nož in strica skoraj prerezal na dvoje. Stric je v silnih bolečinah izdihnil.

Zaradi lažnega poloma je bil obsojen na pet mesecev težke ječe judovski trgovec v Somborju Deziderij Lustig. Mož je imel v Somborju svojo trgovino, povrh tega pa je bil zastopnik neke zagrebške trgovine z žitom ter je zanjo kupoval pšenico. Nekaj let je šlo vse pošteno, dokler ga ni preslepil denar ter je utajil od zagrebške tvrdke prejetih 180 jurjev, obenem pa je kmete, od katerih je kupoval žito, opeharil za 300.000 dinarjev. Ko so ga kmetje potem neprestano nadlegovali, je šel na sodišče prijavit konkurz. Preiskava pa je ugotovila, da je mož utajeni denar skril, obenem pa pospravil tudi trgovske knjige, da se ni dalo nič točnega določiti, koliko so mu nesli njegovi posli in koliko je morda mož utajil tudi pri napovedih davkov. Sodišče ga je zaradi tega obsodilo na pet mesecev strogega zapora.

Svojo hčerko je hotel do smrti sestradati Ratib Mehič iz Zenice, da bi se polastil zapuščine svoje pokojne žene. Ratibu je pred letom umrla žena, ki pa je zapustila vso svojo doto hčerki edinki, ki je bila stara šele osem let. Ratib se s tako oporoko kar ni mogel sprijazniti. Zato je zaprl hčerko v sobico in ji dnevno dal le kak košček kruha in malo vode. Po osmih mesecih jo je tako sestradal, da je je bila sama kost in koža. Ko so pa sosedje to opazili, so zadevo prijavili oblastem. Sodišče je odredilo, naj se otrok premesti v otroško zavetišče. Toda tam so rekli, da bo otrok po vsej verjetnosti umrl. Brezsrčnega očeta čaka ostra kazen.

15 dni zapora je dobil pred novosadskim sodiščem zdravnik, ki je izdal kmetu Milanu Novakovu lažno potrdilo, da je bolan, da bi s tem spet odložil »odslužitev« zapora, na katerega je bil obsojen. Toda sodišče je prišlo slepariji na sled in obsodilo zdravnika dr. Szekelyja na 15 dni zapora, a kmeta Novakova na 20 dni. Kasacijsko sodišče je sodbo potrdilo.

Občni zbor slovenske Prosvetne zveze v Celovcu

Celovec, 29. dec.

Skoraj dve leti je minulo, ko je matica prosvetnih društev na Koroškem zopet sklicala redni občni zbor v Celovec, ki je bil 28. t. m. ob 10 dopoldne v prostorih Mohorjeve hiše. Že prejšnji dan, t. j. 27., se je zbralo 70 voditeljev prosvetnih družin k celodnevnemu tečaju, ki je bil podoben pravi ljudski visoki šoli, kjer so prejemali navzoči tehnična navodila za svoja dela v odboru in kjer so se seznanjali z novo nastalim življenjem, ki je zavel po priključitvi Avstrije k nemškemu Reichu. Zvečer so se zbrali udeleženci k prijetnemu družabnemu večeru, ki je potekel v najlepši slogi in je bil prepleten s slovensko pesmijo.

V slavnostno okrašeni dvorani se je naslednji dan zbralo nad 200 članov in članic koroških prosvetnih društev, med njimi lepo število koroških slovenskih akademikov. V sredini je bila slika Führerja, na levi strani slika Einspilerja, na desni pa zadnjega predsednika Prosvetne zveze g. pok. župnika Vinka Poljanca. Občnega zbora se je udeležil tudi zastopnik oblasti. Otvoril pa je občni zbor z iskrenim pozdravom prof. dr. Tišler, ki je pozval navzoče mladino, da se je poklonila pokojnemu župniku Poljancu s pesmijo »Mlada Koroška«. Globoko v srce so segle govornikove besede, ki so še enkrat podale duhovni lik vnetega boritelja za pravice koroške narodne manjšine. V marsikaterem očesu se je utrnila solza, ki je pričala, kaj so navzoči izgubili z mučenikom župnikom Poljancem. Z enominutnim molkom so navzoči počastili njegov spomin. Nato sta sledili dve pevski točki, ki jih je zapel zbor koroških deklet pod vodstvom voditeljice dekliških tečajev. Predsednik je prešel nato na predavanje »Koroški Slovenci in velika Nemčija«. Poudaril je, kako so koroški Slovenci bili ves čas lojalni do bivše Avstrije, ki pa jim je to lojalnost vračala le v obliki lepih obljub, katerim niso nikdar sledila tudi dejanja. Zato so koroški Slovenci marca meseca in pozneje v aprilu ob priliki volitev kot en mož pokazali tudi lojalnost do novega gospodarja, ko je bila Avstrija priključena velikemu Reichu. Upanje je, da bo Reich to lojalnost upošteval in obljube, ki so bile podane v Borovljah, v St. Jakobu od merodajnih oseb, izpolnjene. Izjavil pa je, da ostanejo lojalni do države, v kateri živijo, obenem pa zvesti slovenski skupnosti, ki se ne neha na vrhovih Karavank, temveč sega daleč, kjer se govori slovenska beseda in kjer doni slovenska pesem.

Poslovno poročilo je podal tajnik dr. Vinko Zwitter. Iz poročila posnemamo, da deluje na Koroškem 44 prosvetnih društev. Tudi pevski zbori se lepo udejstvujejo. Za dekliško gibanje so eminentno važni gospodinjski tečaji, katerih je bilo v zadnjem času 5.

Nato je sledilo blagajniško poročilo. Vsa poročila so bila z gromkim ploskanjem sprejeta.

Ker je bil prejšnji odbor okrnjen po 3 članih odbornikih, so zato sledile nadomestne volitve. Pritegnili so 3 mlajše moči, med njimi tudi g. akad. Franca Zwitterja. Vsa dvorana pa je končno stoje zapela koroško narodno pesem »En mav čez izaro«.

V lepem složnem nastopu je potekel ta prvi občni zbor Slovenske Prosvetne zveze v Celovcu.

Vremensko poročilo »Slovenskega doma«

Kraj	Barometersko stanje	Temperatura v C° največja	Temperatura v C° najmanjša	Relativna vlaga v %	Oblačnost 0—10	Veter (smer, jakost)	Padavine m/m	Padavine vrsta
Ljubljana	761·6	-8·0	-9·2	84	1	NW_3	—	—
Maribor	764·9	-4·7	-11·0	90	10	W_2	—	—
Zagreb	759·6	-4·0	-6·0	90	10	N_1	0·3	sneg
Belgrad	760·2	-5·0	-7·0	90	10	W_1	—	—
Sarajevo	759·7	-4·0	-6·0	90	10	0	—	—
Vis	758·4	3·0	0·0	90	10	N_1	—	—
Split	752·1	5·0	0·0	40	6	NE_4	—	—
Kumbor	750·9	11·0	4·0	80	6	NE_3	—	—
Rab	754·8	5·0	-2·0	90	0	ENE_4	—	—
Dubrovnik	748·8	8·0	2·0	90	5	N_2	—	—

Vremenska napoved: Pretežno oblačno in hladno. — *Splošne pripombe o poteku vremena v Ljubljani od včeraj do danes:* Iz noči do 10.30 je bila nizka ter srednje gosta, dalje do 11.50 pa visoka in redka megla. Sicer popolnoma jasno do 14.40, ko se je pričelo naglo oblačiti in ob 15 je bilo že popolnoma oblačno in megleno in je tako ostalo v noč. Najnižja temperatura na aerodromu je bila — 12° C. Snežna plast 23.5.

Koledar

Danes, **petek,** 30. decembra: **David.**
Sobota, 31. decembra: **Silvester.**

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič, Tržaška cesta.

Cestna železnica na Silvestrovo bo podaljšala nočni promet do 2 po polnoči in sicer tako, da bodo od 22.30 dalje vozovi vozili vsake pol ure s postajališča na Ajdovščini na Vič, k Sv. Križu, v St. Vid in v Moste, izpred magistrata pa na Rakovnik.

Za najrevnejše v cukrarni je daroval g. dr. Gabriel Picolli, lekarnar v Ljubljani, 500 din. Velikodušnemu dobrotniku revežev v novem mestnem zavodu v stari cukrarni izreka mestno poglavarstvo najlepšo zahvalo, hkrati pa prosi vse dobrosrčne meščane, naj ta zavod čim bolj podpirajo, da se iznebe stroškov z neprestanim dajanjem miloščine.

Rezervni častniki, člani pododbora, se vabijo, da prinesejo v društveno pisarno med uradnimi urami danes 30. decembra 1938 ali v torek 3. januarja 1939 železniške legitimacije v svrho podaljšanja za leto 1939. Pododbor združenja rezervnih oficirjev.

Silvestrovanje v trnovskem Prosvetnem domu priredi Prosvetno društvo Trnovo za članstvo in prijatelje s zelo pestrim sporedom.

— **Radiofonska oddajna postaja** bo tudi letos priredila Silvestrovanje v veliki unionski dvorani. Prireditev bo brez dvoma zopet privabila številne posetnike, saj sta se postaja in kino Union potrudila, da bodo prišli na svoj račun poslušalci in gledalci. Pričetek je točno ob 21.30, konec pa okrog pol ene. Med sodelujočimi naj omenimo zlasti: koncertno pevko go. Pavlo Lovšetovo, gdč. Vando Ziherlovo, Radijski komorni zbor, Radijski orkester, plesni orkester Bojana Adamiča ter neizbežna ljubljenca občinstva Jožek in Ježek s svojimi parodijami. Predprodaja vstopnic v kino Unionu je od petka dalje.

Ljubljansko gledališče

Drama. — Začetek ob 20. uri

Petek, 30. decembra zaprto.
Sobota, 31. decembra ob 21 uri: Trideset sekund ljubezni. Izven. Znižane cene.
Nedelja, 1. januarja ob 15: Pikica in Tonček. Izven. Mladinska predstava. Ob 20: Pokojnik. Izven. Znižane cene.

Opera. — Začetek ob 20. uri.

Petek, 30. decembra: Gioconda. Red A.
Sobota, 31. dec. ob 21: Roxy. Izven. Znižane c
Nedelja, 1. jan. ob 15: Ero z onega sveta. Izven. Znižane cene. Ob 20: Frasquita. Izven.

Mariborsko gledališče

Petek, 30. decembra: Zaprto.
Sobota, 31. decembra ob 21: »Boccacio.« *Znižane cene.* Silvestrovska predstava v korist pokojninskega sklada gledaliških igralcev.
Nedelja, 1. januarja ob 15: »Pesem s ceste.« *Globoko znižane cene. Zadnjič.* — Ob 20: »Vse za šalo.«

Popis davčnih zavezancev v Mariboru

Po zakonu o neposrednih davkih in zakonu na neoženjene in davčnem osvobojenju davčnih obvezancev z 9 ali več otroki morajo občinska oblastva izvršiti vsako leto v mesecu januarju popis davčnih zavezancev. Zaradi tega poziva mestno poglavarstvo mariborsko v smislu pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih dvkih in na temelju čl. 46, 54, 65 zakona o notranji upravi vse lastnike oziroma upravitelje hiš na ozemlju mestne občine mariborske, da točno popišejo na podlagi posebnih pol, ki jih prejmejo od mestnega poglavarstva, z imeni vse v svojih hišah se nahajajoče osebe, kakor tudi njih poklic, stan (samski, poročen, ločen ali vdovljen) in rojstno leto po stanju z dne 1. januarja 1939. Popisne pole, ki so opremljene z navodilom, kako se izpolnijo, se morajo izpolniti v treh dneh po prejemu in imeti pripravljene, ko pride po iste za to določeni občinski organ.

Lepa knjiga o slovenskem umetniku:

Rajko Ložar: „Kipar France Gorše"

Pred kratkim je izšla sedma edicija Bibliofilske založbe, ki je dozdaj obogatila našo tovrstno literaturo že z naslednjimi deli: Miha Maleš — Golnik, Miha Maleš — »Sence«, »Sonetni venec«. Maleš, »Slavni Slovenci«. — »N'mav čriez izaro in druge koroške narodne pesmi«. Izvirni lesorezi Franja Goloba. — Emile Schaub-Koch »Miha Maleš«; monografija s prilogo v barvah. Zdaj pa smo dobili še novo delo: Rajko Ložar, »Kipar France Gorše.« Knjiga šteje 68 strani, na katerih je nad 60 reprodukcij mojstrovih del. Knjiga je izšla v dveh izdajah: na ilustracijskem in na krednem papirju ter stane v polplatno 60 oziroma 70 din.

Umetnostni kritik in zgodovinar, dr. Rajko Ložar, je v pričujoči študiji o Goršetu dokazal svoje veliko strokovno poznavanje. Z mojstrstvom samoniklega in močnega opazujočega duha nam predstavi umetniško ustvarjalnost odličnega kiparja Goršeta. Z veščo roko nas povede poznavalec in spretni stilist v posebni svet Goršetovega umetnostnega gledanja in dela. V desetih poglavjih nas vodi od faze do faze v Goršetovem umetniškem razvoju. V uvodu nam najprej prikaže svojstvenost dobe po svetovni vojni, razgrne nam njeno duševno obeležje, pojasni potrebe in nagnjenja. Pri tem poudari, da so morali vsi naši mladi kiparji, ki so se začeli oglašati takoj po svetovni vojni, učiti pri Meštroviču, ki je bil edini usidran na varnih tleh predvojnega oblikovanja. Le Meštrovič je v svoji dognani uravnovešenosti lahko dal opore vsem tem mladim, nemirno iščočim, od vojne in povojnih zmed zbeganim umetnikom. V njem so gledali svojega mojstra in vodnika. Zato ni nič čudnega, če opažamo pri vseh naših izrazitejših povojnih kiparjih močne vplive tega res velikega umetnika. Šele pozneje so se otresli njegovega vpliva in bolj ali manj našli popolnoma lasten izraz.

Gorše je Meštroviča spoznal v trenutku, ko je ta mogočni kipar že šel na nova pota, iz prijatelja oblikovanja v lesu je postal strasten prijatelj oblikovanja v kamnu, v tem žlahtnem materialu lepote in čustva. Po ugotovitvi, da se pozni odsevi Meštrovičevega ekspresionizma še poznajo v prvih Goršetovih delih, prehaja pisec k oznaki posameznih del. Gorše se je kmalu poskusil odtujiti tem akademskim vplivom. »Materinstvo« je že Goršetovo prvo večje prostoplastično delo. Sicer se še poznajo vplivi učitelja, toda skupina je že postavljena v prostor kot popolnoma resnična. Leta 1931. je posebno pozornost na kiparjevi razstavi vzbudila velika plastika iz mavca, »Pridigar«, ki kaže govornika v silovitem zagonu. Po oblikovnem in prostornem realizmu je bil ta hip nekaj novega v dotedanji slovenski plastiki. Nekako ob času te razstave so kiparja močno privlačili tudi živalski in pastoralni motivi. Tudi tod je Gorše prinesel novih pobud. Kmalu zavije nato z nekaterimi deli že na samostojna pota. Zdaj mu že gre v prvi vrsti skoraj izključno le za plastično izrazitost. Ob tem času izravnava vse razlike pogojev, ki jih nalagajo delu različni materiali kakor kamen in ilovica, — težnja umetnika po izrazu plastične forme. Nad vsem se dviga zavestna stilna volja prepričanega človeka. Ko je Gorše v svojih kipih dognal plastično formo, je pred njim vstalo nova vprašanje: upodobitve človeškega telesa samega. Spočetka se pri reševanju še poznata lirično občutje in podajanje čustva. Nato pa se okrog leta 1936. začenjajo javljati druga za drugim dela, ki razodevajo stremljenje za skladnim oblikovanjem večjih ploskev in prostornin. Pozna se že tudi naravnejša, pristno in živo občutena telesna oblikovitost. Leta 1937. že opažamo dela, v katerih se človeško telo vedno močnejše in razločnejše osvobojuje bloka in določenih pogledov, vsi elementi se že začenjajo združevati, z njim pa se že tudi kaže primerno duševno občutje. V delih se že začenja odločno razodevati preprosti stojni motiv, izraz dejanskih odnosov med telesno težo in nošnjo. Jasno že vidimo, da je vsa teža porazdeljena enakomerno, vsa podoba je že simbolj preprostega bivanja v prostoru. Zdaj že ni več plastičnih ploskev in prostornin, obstoja le še plastično življenje oblik. Kip že živi iz svoje sredine, vse njegovo bivanje in nahajanje je v sebi zaokroženo. Istočasno je Gorše že tudi načél motiv skupine in gibanja v skupini. Privlači pa ga tudi podajanje plastičnih mas v voluminozni obliki. Te se odlikujejo po monumentalno zasnovanih plastičnih ploskvah, ki jih nudi oblačilo figur. Tudi v portretih se že začenja razodevati novo njegovo pojmovanje. Poudarjanje plastične oblike in oblik sploh stopa v ozadje, vse prvine se harmonično uravnovešajo. Kaže se že težnja za podajanjem življenjskega čustvovanja in duševnega karakteriziranja ter sentimenta. Dolgo pot je prehodil od Meštrovičeve šole do svojega samostojnega današnjega gledanja, pojmovanja in oživotvarjanja.

Sijajno pisana analitična študija dr. Ložarja, ki jo v pojasnilo še spremljajo krasno uspele reprodukcije Goršetovih del, zasluži, da jo prebere vsak naš izobraženec, ki se vsaj kolikor toliko zanima za razvoj in za stanje slovenske likovne umetnosti.

TEČAJ ZA STENOGRAFIJO, šestmesečni, priredi Trg učiliščе in stenografski institut Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15. Poučuje ga. prof. Robidova. Učnina nizka. Uspeh garantiran. Začetek januarja 1939. — Pojasnila v pisarni učilišča, Trnovska ulica 15.

TEČAJ ZA STROJEPISJE priredi Trgovsko učilišče in stenografski institut Robida, Trnovska ul. 15. Ljubljana. Novi moderni stroji. Najnovejša učna metoda. Začetek januarja 1939. Pojasnila v pisarni učilišča: Trnovska ul. 15.

Drobne iz Kranja

Huda nesreča v tovarni lovskih nabojev. Danes se je pripetila v Omerzovi tovarni lovskih nabojev v Kranju huda nesreča, ki bo brzkone zahtevala življenje 27-letnega delavca-puškarja Marjana Šmajdka, stanujočega na Primskovem pri Kranju. Šmajdek je bil zaposlen pri izbijanju kapsljev iz lovskih tulcev. V njegovi neposredni bližini je bila kontrolorka tulcev Helena Benedik, ki se je ob silni eksploziji hudo prestrašila, vendar se njej ni nič zgodilo. Eksplozija že izbitih kapsljev je strahovito poškodovala nesrečnega Šmajdka, ki ima rane po vsem životu, posebno pa na glavi in nogah. Ponesrečencu je nudil prvo pomoč zdravnik g. dr. Bežek, ki ga je dal takoj prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

Na sveti dan zjutraj so kradli. Na božično jutro je šla družina posestnika Urbanca iz Rupe pri Kranju k rani maši. Ta čas je porabil domač hlapec, da je vlomil v spalnico svojega gospodarja z dvema svojima tovariševa in odnesel iz nje zlato uro z verižico in precej denarja. Ko so se domači vrnili domov in videli s sekiro razbita vrata spalnice ter ugotovili tatvino, so takoj osumili hlapca. Tatvino so prijavili orožnikom, ki so vse tri aretirali in našli pri njih še vse ukradene predmete.

Di aško podporno društvo v Ljubljani

»Dijaško podporno društvo« v Ljubljani želi vsem svojim podpirateljem č. gg. duhovnikom, gg. starešinom in ostalim dobrotnikom srečno in veselo novo leto. Naše društvo že več let podpira najrevnejše katoliške akademike, da morejo z uspehom končati svoje študije ter se vsem svojim dobrotnikom izkažejo hvaležne tako, da se v življenju vedno zavedajo svojih najvišjih dolžnosti: služiti katolicizmu in slovenstvu! Prosimo, da ne prezrete naših prošenj, s katerimi vas večkrat na leto nadlegujemo. V imenu vseh tistih potrebnih prosilcev, ki tolikokrat potrkajo na vrata našega društva, se v naprej vsem dobrotnikom iz srca zahvaljujemo: Iskren Bog plačaj! Odbor.

Norveška kombinacija - na Sljemenu

Zagrebški »Marathon« se je po Zagrebški zimsko-športni zvezi obrnil na Jugoslov. zimsko-športno podzvezo v Ljubljani, naj bi bilo prirejeno letošnje tekmovanje za državno prvenstvo **v norveški kombinaciji** (daljinski tek in skoki) na Sljemenu, organizacija prireditve pa naj bi bila poverjena »Marathonu«.

Zveza je te dni odgovorila pozitivno in je bila prireditev res zaupana »Marathonu«. Tako bomo prvič doživeli, da bo na Sljemenu državna prvenstvena prireditev, in sicer v dneh 28. in 29. januarja 1939. Hrvatje se nadejajo, »da bodo lahko dokazali, da so tudi oni v stanu organizirati zimsko-športne prireditve večjega stila«. — Da se nam ne bi k lanskoletni »Jahorini« pridružili še novi neljubi in nepotrebni poznejši »spomini«!

Seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj

Maribor, 29. dec.

Danes dopoldne se je vršila v Mariboru redna seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj v Sloveniji, ki jo je vodil predsednik Stane Vidmar iz Ljubljane. Seje so se udeležili delegati vseh združenj, samo štiri združenja niso bila zastopana. V poročilu predsednika in ožjega odbora se je vršila razprava o spremembi pravil Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev v Kranju, po kateri more sedaj postati član te zadruge vsaka oseba, ne samo državni uslužbenec. Razpravljalo se je nadalje o volitvah v pokojninski zavod ter se je naglašalo, da se bo najbrž sklenil tozadevni sporazum. Tudi načrt tečaja za strokovno izobrazbo trgovskih potnikov je prišel v razpravo. Posamezna združenja so vložila na zvezo več predlogov, ki so se danes obravnavali ter so se na podlagi njih napravili naslednji važni sklepi: 1. Združenjem odnosno zbornici kot drugi instanci, naj se da možnost, da presojajo potrebo ustanavljanja novih podjetij, zlasti kadar gre za inozemce. 2. Zveza naj predloži v posebni spomenici vsa pereča vprašanja našega gospodarstva vsem novoizvoljenim poslancem in senatorjem ter jih naprosi, da se zavzamejo za njihovo uspešno rešitev. 3. Poenoti naj se obisk trgovskonadaljevalnih šol v vseh krajih. 4. Uvede naj se od strani oblasti najostrejša akcija proti krošnjarstvu ter se naj v tem pogledu izrabijo vsa zakonska določila. 5. Zveza naj brzojavno zahteva, da se uredba o veleblagovnicah več ne podaljša, temveč da se iste popolnoma ukinejo.

Kako se Nemci po dveh „Anschluss"-ih prizadevajo, da postane

Velika Nemčija gospodarsko enotna

Dobrih devet mesecev je že preteklo, odkar je bila nekdanja Avstrija spojena z Nemčijo. Nemčija pa ni nameravla te države samo politično priključiti nemškemu rajhu, pač pa, čeprav bolj polagoma, uvesti v njej tudi isti gospodarski sistem, kakršnega imajo v Nemčiji. Da so imeli Nemci res ta namen, se je prav dobro pokazalo že v prvih 9 mesecih, odkar tvorita Nemčija in nekdanja Avstrija celoto. V Avstriji se uvajajo počasi vsi zakoni, ki veljajo tudi za Nemčijo.

Prvo, kar so storili v Avstriji

Prvo, kar je Nemčija storila za gospodarsko izvajanje teh dveh dežla, je bila določitev odnosa med nemško marko in avstrijskim šilingom. Že kmalu po priključitvi so določili, da je ena nemška marka vredna poldrug šiling. Na tej podlagi naj se v bodoče uredi vse gospodarstvo v nekdanjih avstrijskih pokrajinah. Nato so — tri tedne po spojitvi Avstrije z Nemčijo — Nemci objavili delovni program, z izvajanjem, katerega se mora pričeti takoj brez odlašanja in sicer na podlagi skušenj in na način, kakor so to delali do tedaj v Nemčiji. Tudi socialna politika naj bi bila odslej v avstrijskih pokrajinah prav takšna, kot v starem rajhu. Zdaj gre v prvi vrsti tudi za to, da se čisto preusmeri kmetijska politika in sicer v tem smislu, da se kmetje razdolže ter da se ta panoga gospodarstva tako preuredi in izpopolni, da bo lahko v večji meri zadovoljila potrebe stare Nemčije. V najkrajšem času so bile odstranjene vse stare ovire, carine in omejitve denarnega prometa. Na vse to novo ozemlje so razširili nemške tarife za blagovni promet po železnicah in na ta način je bil uveden enoten sistem blagovnega prometa v vsej Veliki Nemčiji. Že so Nemci začeli z regulacijo Donave in v kratkem bodo začeli graditi tudi nekatera nova pristanišča na Donavi.

Padec brezposelnosti

V Linzu grade nove tovarne, ki pripadajo podjetju »Herman Goering«. Te tovarne grade po vzoru, kakor jih imajo v stari Nemčiji. S temi novimi graditvami, in s še številnim drugimi, so Nemci v Avstriji dosegli, da se je število brezposelnih na področju bivše Avstrije v zadnjem času precej zmanjšalo. Prej jih je bilo okoli 600.000, zdaj pa jih je komaj še okoli 100.000. Poročajo celo, da ponekod kar primanjkuje za gotova dela usposobljenih delavcev

Poleg tega delajo prevsem tudi na to, da bi se cene v bivši Nemčiji in bivši Avstriji izenačile. Do septembra meseca so cene blagu na debelo padle za 3.6 odstotka, cene industrijskim proizvodom pa za 4.6 odstotka.

Težje bo v Sudetih

Prav takšno politiko, kakor v Avstriji, so Nemci zdaj začeli izvajati tudi v tistih pokrajinah, ki so jih dobili nazaj od Češke, torej v sudetskonemških. Tu je Nemčija dobila 29.000 kv. kilometrov nove zemlje in na njej 3.7 milijona prebivalcev. To je bil takorekoč drugi »Anschluss«, ki pa je Nemčijo postavil pred nova gospodarska vprašanja, ki jih bo treba rešiti. Tu bo — nasprotno, kakor je bilo v bivši Avstriji — treba preurediti gospodarski sistem, ki dozdaj ni bil samostojen, kakor je bil to primer v Avstriji, pač pa priključen češkemu gospodarskemu sistemu. Ta ureditev bo toliko težja, v kolikor obstojajo precejšnje razlike v sami strukturi nemškega in sudetskega gospodarstva. Določena je bila v sudetskih pokrajinah vrednost češkoslovaške krone in sicer na 1.20 marke za 10 Kč. Na ta način naj bi se tudi v teh pokrajinah izenačile cene življenjskim potrebščinam.

Češki trg je odvisen od sudetskih krajev

Sudetska pokrajina je za približno 45% bolj industrializirana kakor pa stari nemški rajh. Te dežele torej ne predstavljajo močne agrarne celote, in to toliko bolj, ker je tod mnogo gozdov in hribovitih predelov. Toliko bolj pomembnejša pa je ta pokrajina z ozirom na izvoz industrijskih proizvodov. Ves češkoslovaški trg je odvisen od sudetskih pokrajin, kar se tiče premoga in tekstilnih proizvodov, kar je še toliko večjega pomena, če upoštevamo, da je nova Češkoslovaška postala izrazito poljedelska država, in je zato prisiljena izvajati zelo previdno gospodarsko politiko, če hoče za svoje kmetijske proizvode najti tržišč.

Kmalu po priključitvi sudetskih pokrajin k Nemčiji, 10. oktobra, je stopil v veljavo zakon o izvajanju štiriletnega načrta v teh pokrajinah. Prav tako je bil izdan ukaz, da se morajo zaposliti na področju Sudetov le nemški delavci, t. j. sudetski Nemci. Prepovedan je bil dalje izvoz cele vrste najrazličnejših surovin in napol izdelanih proizvodov. Dosežen je bil tudi sporazum, da prihaja blago iz Češkoslovaške v sudetske dežele brez carine.

Sudetski kraji so dobili za izvedbo vsega tega načrta 150 milijonov nemških mark in je še meseca oktobra dobilo zaposlitev 20 tisoč brezposelnih delavcev.

Da se bodo sudetske dežele v gospodarskem in družabnem oziru do kraja prilagodile razmeram, kakršne vladajo v stari Nemčiji, bo preteklo precej več časa, kakor pa za Avstrijo. Toda Nemci bodo gotovo obrnili sudetskim krajem mnogo več pozornosti in bodo zato proces prilagoditve čimbolj pospešili.

Ptič, ki tehta 2300 kilogramov

Največji jekleni spomenik, kar jih je bilo kdaj postavljenih

Stara egipčanska zgodovina govori o ptiču-feniksu, ki da se je vsak pet sto let zažgal, nato pa spet vstal iz pepela, ves prerojen in pomlajen. In podoben feniks-ptič je tudi kalifornijsko mesto San Francisko. To mesto je leta 1906 skoro popolnoma uničil silovit požar. Od tedaj je preteklo 32 let, mesto pa se je iz tedanjih razvalin spet dvignilo vse prenovljeno, vse lepše kot je bilo nekoč, pred omenjenim požarom. Kot simbol tega vstajenja je prebivalstvo San Francisca sklenilo postaviti velik spomenik ptiča-feniksa. Velikanska ptica bo gledala s takoimenovanega Sončnega stolpa na znamenita Zlata vrata, preko katerih so pred nedavnim zgradili največji most na svetu. Ptič bo pozlačen ter se bo z višine 122 metrov svetil noč in dan na to veliko kalifornijsko mesto. Ta ptica bo v resnici zletela iz ognja, iz plamena, ki ima 4.000 stopinj Celzija vročine, ki je žarel iz velikega loka, v katerega je bila napeljana elektrika. Iz tega električnega loka so namreč zvarili vsega tega ptiča. Ptič-feniks sestoji iz 700 posameznih delov, z rokami skovanih iz jekla. Visok bo približno 7 metrov in bo znotraj votel. Ptič tehta okoli 2.300 kilogramov. Če bi zložili vse dele, iz katerih je skovan ta ptič, drug poleg drugega, bi merili skupno 2 kilometra.

Božična zvezda, kakršno so vpeljali v Romuniji namesto božičnega dreveščka, ki je doma pri Germanih. Na sliki je zvezda na pročelju bukareške opere.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 30. decembra: 12 Iz naših dolin in planin (plošče). — 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14 Napovedi. — 18 Ženska ura: Delo kmetijske gospodinje v zimskih mesecih (ga. Franja Brodarjeva). — 18.20 Vesel drobiž (plošče). — 18.40 Francoščina (g. dr. Stanko Leben). — 19 Napovedi, poročila. — 19.30 Nac. ura: O potrebi tovarne avtomobilov v Jugoslaviji (Leo Barič, publ.) 19.50 Zanimivosti. — 20 Koncert Radijskega orkestra. — 21.10 Božične pesmi igra kvartet klarinetov (gg. V. Laun, Fr. Urbanec, M. Gunzek, J. Gregorc). — 22 Napovedi, poročila. — 22.30 Angl. plošče. — Konec ob 23

Sobota, 31. decembra: 12 Plošča za ploščo v venček hiti, venček pa vsakemu svoje deli. — 12.45 Poročila. — 13 Napovedi. — 13.20 Plošča za ploščo v venček hiti, venček pa vsakemu svoje deli. — 14 Napovedi. — 17 Otroška ura. — 17.40 Mozart: Les petits riens, balet — 17.50 Pregled sporeda. — 18 Koncert godbe »Sloge«. — 18.20 Prenos večernic in zahvalne pesmi iz frančiškanske cerkve. — 18.40 Nadaljevanje koncerta godbe »Sloge«. — 19 Napovedi, poročila. — 19.30 Nac. ura: Poljedelstvo pri nas in pri drugih narodih. — 19.50 Beseda k prazniku (g. F. S. Finžgar). — 20 O zunanji politiki (g. dr. Alojzij Kuhar). — 20.30 Tijardović: Mala Floramy, opereta na ploščah. — 21.30 Silvestrovanje radijske postaje v veliki dvorani hotela Uniona. Sodelujejo znani sotrudniki radijske postaje v veselem in pisanem sporedu. — Konec ob 0.15.

Drugi programi

Petek, 30. decembra: Belgrad: 20 Zagreb. 21 Igra, 22.15 Klavir — *Zagreb:* 20 Komorna glasba, 20.30 Vokalni koncert, 21 Klavir, 21.30 Lahka glasba, 22.20 Plesna glasba — *Praga:* 20 Igra, 20.30 Sukova »Serenada«, 21.10 Filharmonični koncert — *Varšava:* 19.10 Šlagerji 1938, 21.15 Simfonični koncert — *Budimpešta:* 19.20 Zbor, 20.30 Orkestralni koncert, 22 Plesna glasba, 22.45 Ciganska glasba — *Italijanske postaje: I. skupina (421, 304 in 283 m):* 17.15 Plesna glasba, 21 Leharjeva opereta »Vesela vdova« — *II. skupina (560, 369 in 263 m):* 17 Klavir, 21 Komorni koncert, 22 Variete — *III. skupina (492, 272 in 221 m):* 20.30 Italijanske melodije, 21.20 Vojaška godba — *Dunaj:* 20.10 Dunajski meščanski večer, 20.55 Nicolajjev »Te Deum« — *Vratislava:* 19 Koračnice, pesmi in kmečki plesi — *Lipsko:* 20.10 Draždanska filharmonija — *Strasbourg:* 22.30 Offenbachove »Hoffmanove pravljice«.

Govoriš lahko dlje, kot pa poslušaš

Zanimiva tekma v tem, kdo bo dalj časa govoril, ali pa poslušal govornika

Zadnjič so nekje v Ameriki priredili nenavadno in zato toliko bolj zanimivo tekmo. Nastopila sta po dva tekmovalca skupaj. Šlo je za to, kdo bo drugemu dalj časa mogel govoriti in koliko časa ga bo mogel njegov sotekmec poslušati. To je bila torej tekma v govorjenju in poslušanju. Prijavilo se je kar lepo število tekmovalcev, od katerih je vsak bil prepričan, da bo zdržal najdlje bodisi z govorjenjem, bodisi s poslušanjem. Toda že po 31. uri je odstopilo od nadaljnjega tekmovanja nič manj kot 49 tekmovalnih dvojic. Tekmovalo jih je samo še sedem. Teh sedem dvojic je vztrajalo samo še osem ur. Po 39 urah so ostali samo še trije in po 41 urah samo še ena sama dvojica. In tekmovanje bi gotovo trajalo še nekaj ur, če ne bi opešal tisti, ki je poslušal, ne oni, ki je govoril. Poslušajoči tekmovalec je namreč po 41 urah ves izmučen vzkliknil: »Zdaj je pa že dovolj!« Prvo nagrado je seveda dobil tisti od teh dveh, ki je tekmoval v govorjenju, kajti njegov poslušalec je prej odnehal.

To tekmovanje pa na vse zadnje ni bilo tako neumno, kakor se zdi na prvi pogled. Prirejeno je bilo na pobudo nekega ameriškega psihologa, ki je hotel ugotoviti, kakšne občutke ima človek, kadar le predolgo govori ali posluša. Tekmovanje ni bilo zanj ravno brez uspeha, kajti tekmovalca, ki sta vztrajala najdlje, sta mu vedela povedati zelo zanimive stvari. Med drugim je tekmovalec, ki je najdlje govoril, izpovedal temu dušeslovcu tole: »Čisto točno vem, kdaj sem prenehal točno misliti. Vem popolnoma dobro, da sem po 20 urah tekmovanja že govoril same neumnosti. Besede so mi šle iz ust kljub temu brez vsake muke. Tako bi govoril lahko še celih deset ur«.

Njegov poslušalec pa je dejal o tem tekmovanju tole: »Proti koncu je bilo to poslušanje zame že prava muka in nisem mogel več vzdržati. Že po nekaj urah sem čisto otopel in prav nič ne vem, kaj sem od tedaj naprej poslušal. Nazadnje mi je začelo v ušesih neznosno zveneti in takrat sem prišel do prepričanja, da bi bilo mnogo bolje, če bi takoj umrl, kakor da bi moral še dalje poslušati to neznosno govorjenje.«

S Cianovega obiska v Budimpešti:
Na levi madžarski predsednik vlade Imredy, v sredi grof Ciano, in na levi madžarski zunanji minister grof Czaky

Najnovejša slika holandske prestolonaslednice Julijane, princa Bernharda in hčerkice Beatrice

»Slovenski dom« je edini katoliški popoldnevnik!

V restavraciji. Če ne mislite plačati, pokličem stražnika! — Tako, ali bo on plačal zame?

Norman Railly Raine: 12

JUNAŠTVA ROBINA HOODA

ZGODOVINSKI ROMAN S SLIKAMI

III.

Novi prijatelj.

Ko je Robin Hood tako lepo srečno po svoji prisvojeni zvitosti prišel izven gradu, je brž zajahal svojega vranca, posadil za seboj Muncha, in tako so vsi trije na dveh naglih, iskrih konjih pravi čas ušli preganjalcem. Ko so prijezdili v sherwoodske gozdove, je Robin Hood skočil s konja, postavil na tla Muncha in velel še Willu Scarlettu, naj razjaha. Vsi trije so malo sedli, da bi za prvo silo odpočili. Robin Hood pa se zdaj nenadoma nagne k Munchu ter ga ogovori toplo, zaupno in zanesljivo. Munch ga je gledal s svojimi zvestimi in nedolžnimi očmi kakor bi komaj čakal njegovega novega ukaza. Robin se stisne prav k njemu ter mu reče:

»Munch, pojdi in obvesti vse tiste, ki so bili mučeni, da se bomo jutri dobili na sestanku v sherwoodskem gozdu! Vsi naj pridejo, ker gre za važno stvar! Ali me razumeš, Munch?«

Munch je prikimal z glavo ter se poslovil od Robina Hooda in Willa Scarleta. Ta dva sta ostala sama, oba zadovoljna z vsem, kar se je bilo to noč zgodilo. Utrujena od napora, Robin pa od borbe še prav posebno, sta kmalu zaspala sladko spanje pravičnih. Legla sta na dišeča gozdna tla in sta v hipu zaspala. Ko pa se je po gozdu razlilo tiho in slovesno jutro ter je s poljubi nedolžnega otroka budilo iz sanj ptice, zverjad in drevje, sta se zbudila tudi onadva.

»Ali si kaj truden, ker si spal v gozdu?« je vprašal vedro in veselo Robin Hood svojega spremljevalca. Odpravila sta se k potoku, ki je tekel skozi gozd, skrit v gostem hladu in senci košatega drevja. Sem je zjutraj in zvečer prihajala tudi divjačina, da bi se napila sveže in hladne vode. Sicer pa, kaj sta ona dva bila drugega kakor divjačina, brezpravna saksonska divjačina, ki jo gonijo Normani brez sleherne odgovornosti pred Bogom in pred ljudmi.

»Vse me boli!« mu je odgovoril smejé Will Scarlet.

»Zrak je danes neverjetno svež in čist!« pravi na to Robin Hood.

»Zobje mi šklepetajo!« reče Will.

»Ptiči pa res tako lepo pojo! Veseli so solnčnega in mladega jutra.«

»Ponoči so sove grozansko skovikale,« pristavi Will.

»Uspavale bi te bile rade!« se pošali Robin in obstane. Prišla sta do potoka. Z druge strani je nekdo prihajal. Dolgo gorjačo je imel v rokah, krepelo. Brez dvoma je bil Anglosaksonec, kajti če bi bil Norman, bi bil nosil orožje, ki je bilo Saksoncem prepovedano. Robin Hood ga je nekaj časa gledal, potem pa je dejal Willu Scarletu:

»To ti je pa močan dečko! Takega bi potrebovala! Pojdi, nagovoril ga bom, naj se nama pridruži!«

Oba sta obstala in gledala človeka, ki se je pripravljal, da bi šel čez brv, ki je vedla z enega brega potoka na drugega. Robin je pazljivo gledal močnega možaka ter si zaželel, da bi se z njim malo pomeril.

»Pa ga dajva malo preskusiti!« pravi končno, po kratkem molku.

»Ti le, jaz pa ne!« se je branil in opravičeval Will Scarlet, ki se res ni čutil dovolj krepkega, da bi se pomeril s prišlecem. Sploh pa je bil Will prej čustvena, lirična duša kakor bojevita priroda. Bolj mu je pristajala kitara, ki jo je tudi sicer vedno nosil s seboj, kakor pa meč ali lok.

»Tudi dobro — kakor hočeš!« pristavi Robin, ki stopi s svoje strani prav ob istem času, ko je neznanec na svoji strani napravil prvi korak na brv, ta edini zasilni prehod. Drug drugemu sta šla lepo nasproti in prav sredi brvi sta se srečala. Pod njunima nogama je počasi tekel kakor kristal bistri in čisti gozdni potok, ki se je svetil v jutranjem solnčnem siju. Na njegovi gladini sta se zrcalili postavi obeh močnih in bojevitih ljudi.

»S pota, dečka!« ukaže Robin Hood neznancu, ko se ga je s prsi že skoraj dotaknil.

»Še na misel mi ne pride! — Umikam se samo tistemu, ki je močnejši od mene!« odgovori neznanec, se korajžno postavi in upre krepko z obema rokama na svojo dolgo in debelo gabrovo gorjačo.

»To sem pa jaz!« mu odvrne veselo, samozavestno in ponosno Robin Hood in hudomušne iskre mu zaigrajo v očeh.

»Človek božji, pusti ga in nikar ne začenjaj z njim prepira!« zavpije Will Scarlet neznancu. Prepričan je bil, da bo Robin Hood zmagal. Čemu naj bi se potem brez potrebe izpostavljal sramoti in

»Ti naju pa kar lepo pusti pri miru! S teboj bom obračunal, čim opravim s temle tu!« ga zavrne neznanec omalovažujoče.

»Najprej boš obračunal z menoj, jeli?« vpraša Robin, stopi dva, tri korake nazaj, in ko je bil dovolj daleč, dvigne lok, vzame iz tula puščico in jo namesti v lok.

»Tak tako! Ti si mi pa res pravi junak! Lok imaš in puščico, jaz pa tole ubogo palico!« reče neznanec, ki je hotel s opazko Robina opozoriti na to, da imata kaj različni orožji in da zato tudi borba ne bo enaka in pravična.

»Lepo! Prav imaš! Bom pa še jaz vzel palico!« odvrne Robin, ki je tudi sam uvidel, da borba ne bi bila uravnotežena in enaka zaradi orožja. Vrne se na breg, vrže lok in tul v travo, pristopi k bližnji bukvi in odreže z nje precej debelo vejo. Očisti jo vejic in grč, obreže na obeh krajih in se tako oborožen znova približa neznancu. In boj prične. Dva močna in okretna, borbe vajena tekmeca sta se srečala na tej ozki brvi nad potokom, ki je ves svetel in sijoč v solnčnem jutranjem smehu hitel pod njima skozi gozd. Dolgi gorjači sta udarjali zdaj z ene, zdaj z druge strani v napad in v obrambo ter se krepko odbijali druga od druge. In kakor sta že udarjali, tako sta tudi borca zdaj odskakovala in priskakovala drug k drugemu. Will pa je gledal to zanimivo in za nikogar od njiju dveh življenjsko nevarno borbo. V hipu mu je nekaj prišlo na misel: prijel je svojo priljubljeno kitaro ter začel udarjati s svojimi spretnimi in vajenimi prsti ob njene mehke, kovinske strudne. Kmalu je začel zraven tudi peti s svojim prijetno zvenečim glasom:

»... Kaj mi mar meso in kri
težke in neumne krave!
Zdaj mi več je za ljudi —
to so zame žrtve prave!«

In skladni mehki glasovi strun so se mešali z zamolklo, trdimi udarci gorjač, ki sta jih vihtela oba borca, trdno odločena, da nasprotniku nobeden ne popusti.

»Hitrejše igraj, da bo ta falot lahko boljše tesal!« zavpije neznanec Willu. Pri teh besedah se močno zaleti proti Robinu. Robin ga pričaka, odskoči in zavpije:

»Le zasuči se! Hitrejše! Morda takole!« Z vso silo zamahne proti neznančevi glavi, pa zgreši.

»Fantič, ti rabiš nauka!« se mu poroga neznanec.

»Ti da bi me učil?« se ujezi Robin Hood in zadene neznanca z vso močjo po levem boku. Mislil je, da bo pod tem udarcem neznanec prav gotovo izgubil ravnotežje in se kakor klada zavalil v vodo. Zmotil se je. Neznanec je udarec kaj lahko prenesel. Še več: bliskovito je z gorjačo kresnil Robina po glavi. Robin je izgubil ravnotežje, od udarca se mu je zmračilo pred očmi, opotekel se je kakor pijanec in se prekucnil v potok.

»Prijateljček, pozneje mi boš moral plačati za ta pouk, to pa ti naj bo predujem!« zavpije za njim neznanec, ki je bil ostal sam na brvi. Will odloži kitaro.

»Slovenski dom« izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6/III. Telefon 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6
Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čeč. Izdajatelj inž. Jože Sodja. Urednik: Mirko Javornik.